



**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΠΑΤΡΩΝ**  
UNIVERSITY OF PATRAS

**Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης  
Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών  
του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών**

**Ιούλιος 2018**

Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης  
Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ)

Ίδρυμα: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Τίτλος ΠΠΣ: ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Ημερομηνία υποβολής: 12/07/2018

## **1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ**

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, Η ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΤΟΥΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΥΤΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΕΤΑΙ (ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ) ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΕΙ ΚΑΙ, ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ, ΣΤΗΝ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΠΣ. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΥΤΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ.

### **1.1 Εισαγωγικά**

Το Τμήμα Φιλολογίας (ΤΦ) σε συνεργασία με τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΠ) και τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ιδρύματος έχει εναρμονίσει την Πολιτική Ποιότητας του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (ΠΠΣ) με την Πολιτική Ποιότητας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας (ΠΔΠ) του ΤΦ διαμορφώνεται, μεταβάλλεται, βελτιώνεται και προσαρμόζεται στις τρέχουσες συνθήκες και απαιτήσεις, και ανατροφοδοτείται διαρκώς με την ενεργό συμμετοχή όλων των μελών του Τμήματος (διδασκτικό προσωπικό, φοιτητές/τριες, διοικητικό προσωπικό).

Η ΠΔΠ του ΤΦ χαράσσεται με γνώμονα γενικά την υποστήριξη του ακαδημαϊκού περιεχομένου και του επιστημονικού προσανατολισμού των Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) που προσφέρει το Τμήμα αλλά και με σκοπό να επιτυγχάνεται η διαρκής διασφάλιση υψηλής ποιότητας του παραγόμενου εκπαιδευτικού, επιστημονικού, ερευνητικού και διοικητικού έργου του Τμήματος, σύμφωνα με τα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα και τις καλές πρακτικές του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ) και με συμμόρφωση προς τις αρχές της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (ΑΔΠ) και τήρηση της κείμενης νομοθεσίας.

Η χάραξη της ΠΔΠ του ΤΦ επικεντρώνεται στην προώθηση του σκοπού και του αντικειμένου των ΠΣ καθώς και στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων που τίθενται κάθε φορά, μέσα από διαδικασίες και δράσεις, με απώτερο σκοπό τη διαρκή ανάπτυξη και βελτίωσή τους. Βασικό συστατικό των ΠΣ του Τμήματος αποτελεί το ΠΠΣ το οποίο αντανακλά και αναδεικνύει τη βασική επιστημονική και ακαδημαϊκή φυσιογνωμία του ΤΦ. Την ευθύνη έγκρισης του ΠΔΠ έχει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος μετά από σχετικές τεκμηριωμένες εισηγήσεις των αρμόδιων επιτροπών (ΟΜΕΑ, ΕΠΣ κλπ.).

Ειδικότερα, η ΠΔΠ του ΠΠΣ του ΤΦ περιλαμβάνει δράσεις και διαδικασίες που διασφαλίζουν και τεκμηριώνουν τα ακόλουθα:

- (α) την καταλληλότητα της δομής και της οργάνωσης του προγράμματος σπουδών,
- (β) την ετήσια ανασκόπηση και εσωτερική επιθεώρηση του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του ΠΠΣ,
- (γ) την επιδίωξη και επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων και προσόντων σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης,
- (δ) τους τρόπους διασύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα,
- (ε) το επίπεδο ζήτησης των αποκτώμενων προσόντων των αποφοίτων στην αγορά

εργασίας,

(στ) την προώθηση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του ερευνητικού έργου που παράγεται από τα μέλη του Τμήματος,

(ζ) την προώθηση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του διδακτικού έργου που παρέχεται στους φοιτητές,

(η) την ποιότητα των υποστηρικτικών υπηρεσιών, όπως οι διοικητικές υπηρεσίες, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας,

(θ) τη διενέργεια της ετήσιας ανασκόπησης και εσωτερικής επιθεώρησης του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του ΠΠΣ καθώς και τη συνεργασία της ΟΜΕΑ με τη ΜΟΔΠ του Ιδρύματος.

## 1.2 Δράσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας

Η διασφάλιση ποιότητας του ΠΠΣ του ΤΦ, που περιγράφεται παραπάνω, επιτυγχάνεται με τις ακόλουθες δράσεις συνεχούς παρακολούθησης και περιοδικής εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης:

- Τη σύσταση και λειτουργία Επιτροπής Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΕΠΠΣ) του ΤΦ, η οποία ορίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, και έχει την ευθύνη για: (α) τη διαμόρφωση και αναθεώρηση του ΠΠΣ με σκοπό τη διαρκή προσαρμογή του στις συνεχείς επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, (β) την αντιμετώπιση και επίλυση προβλημάτων κατά την υλοποίηση του ΠΠΣ, (γ) την παρακολούθηση, καταγραφή και αξιοποίηση εξελίξεων στα αντίστοιχα προγράμματα συναφών Τμημάτων στα ΑΕΙ της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η ΕΠΠΣ κατά τη διαμόρφωση και αναθεώρηση του ΠΠΣ συνεργάζεται με τους υπεύθυνους των τριών ειδিকেύσεων του ΤΦ οι οποίοι τροφοδοτούν την επιτροπή με τις επιστημονικές απόψεις και θέσεις της κάθε ειδίκευσης για το περιεχόμενο και την οργάνωση το προγράμματος σπουδών ως προς το γενικό (Α και Β έτος) και τα εξειδικευμένο (Γ και Δ έτος) μέρος του.

[διασφάλιση και τεκμηρίωση των στοιχείων 1.1.α, 1.1.γ, 1.1.δ, 1.1.ε, 1.1.ζ]

- Τη σύσταση και λειτουργία της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του ΤΦ, η οποία είναι υπεύθυνη για (α) τη διαδικασία συμπλήρωσης των (ηλεκτρονικών/εντύπων) ερωτηματολογίων αξιολόγησης του διδακτικού έργου και των μαθημάτων από τους/τις φοιτητές/τριες, (β) τη σύνταξη της ετήσιας εσωτερικής έκθεσης αξιολόγησης, και (γ) για την παρακολούθηση των αξιολογικών δεικτών κατάταξης του ΤΦ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η ΟΜΕΑ παρουσιάζει στη ΓΣ του Τμήματος τα αποτελέσματα των παραπάνω δράσεων και προτείνει τρόπους βελτίωσης των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών προς τους/τις φοιτητές/ριες του Τμήματος.

[διασφάλιση και τεκμηρίωση των στοιχείων 1.1.β, 1.1.η, 1.1.θ]

- Την ετήσια Εσωτερική Αποτίμηση / Αξιολόγηση του ΤΦ που διενεργείται, σε συντονισμό από την ΟΜΕΑ, με τη συνδρομή όλων των οργάνων και επιτροπών του Τμήματος καθώς και αρμόδιων μελών του διοικητικού προσωπικού. Περιλαμβάνει τη συγκέντρωση, καταγραφή και επεξεργασία συγκεντρωτικών στοιχείων με ποσοτικά δεδομένα για: την εισδοχή, φοίτηση και αποφοίτηση των φοιτητών/τριών, την πρόσληψη και εξέλιξη του διδακτικού προσωπικού και του υπόλοιπου επιστημονικού και ερευνητικού, την υλοποίηση των προγραμμάτων σπουδών (προπτυχιακών, μεταπτυχιακών, διδακτορικών), την ερευνητική παραγωγή σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο από μέρους των μελών ΔΕΠ, καθώς

και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εν γένει λειτουργία του Τμήματος. Τα αποτελέσματα της εσωτερικής αποτίμησης / αξιολόγησης αποτυπώνονται στην εσωτερική έκθεση αξιολόγησης η οποία συντάσσεται από την ΟΜΕΑ και η οποία αναρτάται στον ιστότοπο του ΤΦ και στην ιστοσελίδα της ΜΟΔΠ του Πανεπιστημίου Πατρών. Η παρουσίαση της έκθεσης γίνεται σε ειδική συνεδρία της ΓΣ του Τμήματος οπότε και αποφασίζονται οι όποιες διορθωτικές παρεμβάσεις και βελτιωτικές ενέργειες.  
[διασφάλιση και τεκμηρίωση των στοιχείων 1.1.β, 1.1.στ, 1.1.ζ, 1.1.η, 1.1.θ]

- Την Εξωτερική Αξιολόγηση του Τμήματος που διενεργείται με ευθύνη της ΑΔΠΠ και της ΜΟΔΠ του ιδρύματος. Στις επιτροπές εξωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν ελληνόφωνοι καθηγητές ή/και ερευνητές ΑΕΙ και ιδρυμάτων του εξωτερικού και οι αξιολογήσεις γίνονται σύμφωνα με τα πρότυπα και τις διαδικασίες της ΑΔΠΠ, σε πλήρη συντονισμό με τις πρακτικές για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση που ισχύουν διεθνώς. Τα συμπεράσματα, οι συστάσεις και οι βελτιωτικές προτάσεις των επιτροπών αποτελούν βασική παράμετρο βελτίωσης των υπηρεσιών και των υποδομών του ΤΦ αλλά και της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανάπτυξής του.  
[διασφάλιση και τεκμηρίωση των στοιχείων 1.1.α, 1.1.β, 1.1.γ, 1.1.δ, 1.1.ε, 1.1.στ, 1.1.ζ]

### **1.3 Επικοινωνία της πολιτικής ποιότητας**

Η πολιτική ποιότητας του ΤΦ είναι αναρτημένη στον ιστότοπο του Τμήματος (<http://philology.upatras.gr/department/>) ώστε να ενημερώνονται οι νεοεισερχόμενοι και εν ενεργεία φοιτητές/τριες. Ειδικά οι νεοεισερχόμενοι/ες φοιτητές/τριες ενημερώνονται για την πολιτική ποιότητας του Τμήματος και κατά τις τελετές υποδοχής των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

Επιπρόσθετα, το ΤΦ επικοινωνεί την πολιτική ποιότητας σε διαλέξεις, ημερίδες και ενημερωτικές εκδηλώσεις με σκοπό την προώθηση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του σε ενδιαφερόμενους (π.χ. σε σχολικές επισκέψεις, σε εκπαιδευτικές εκθέσεις κτ.ό.) καθώς και σε εθνικά και διεθνή συνέδρια που διοργανώνονται από μέλη ή ομάδες του Τμήματος.

Η πολιτική ποιότητας του ΤΦ επικοινωνείται επίσης κατά τις επαφές του Τμήματος με επαγγελματικούς φορείς, που εμπλέκονται στα προγράμματα πρακτικής άσκησης και σε ερευνητικά προγράμματα, και στους αποφοίτους του.

## **2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΝ ΤΑ ΠΠΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΓΓΡΑΦΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ, Η ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ, ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ. ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΠΠΣ ΚΑΘΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ, ΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ, ΤΑ ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΟΥΣ. ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΥΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ ΠΠΣ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥΣ.

### **2.1 Θεσμικό πλαίσιο: Διαδικασία σχεδιασμού και έγκρισης ΠΠΣ**

Σύμφωνα με την απόφαση στην υπ' αριθ. 104/1.12.2016 συνεδρίαση της Συγκλήτου, στο Πανεπιστήμιο Πατρών υλοποιήθηκε πιλοτικά η διαδικασία της κατ' έτος αναθεώρησης επί μέρους πτυχών του περιεχομένου του ΠΠΣ, στην οποία εντάχθηκε το ΤΦ. Για την υλοποίηση της διαδικασίας, η αρμόδια επιτροπή αναθεώρησης του ΠΠΣ του Τμήματος προβαίνει σε αποκωδικοποίηση και καταγραφή του ΠΠΣ για τη σύνταξη δομημένης πρότασης, σύμφωνα με τα σχετικά «Υποδείγματα και Παραρτήματα με Παραδείγματα επί της κατ' έτος αναθεώρησης επί μέρους πτυχών του ΠΠΣ», που συντάχθηκε από την Ειδική Συμβουλευτική Ομάδα (Ε.Σ.Ο.), στη βάση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου και των οδηγιών της ΑΔΠ. Στη συνέχεια, η σχετική έκθεση, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΤΦ, διαβιβάζεται στην Ε.Σ.Ο. η οποία προβαίνει στον έλεγχο πληρότητας των υποδειγμάτων και προτύπων και λειτουργικότητας του ΠΠΣ.

Κατά τη φάση αναθεώρησης πτυχών του ΠΠΣ για το ακαδημαϊκό έτος 2016-17 ελήφθησαν υπόψη από το ΤΦ η ακαδημαϊκή φυσιογνωμία του (ιστορία, επιστημονικό πεδίο, σκοπός, διδακτικό προσωπικό, προοπτικές) και ο προσανατολισμός του ΠΠΣ (εκπαιδευτικός, επιστημονικός, επαγγελματικός). Στη διαδικασία αναθεώρησης **ενεργή υπήρξε η συμμετοχή** των φοιτητών/τριών του ΤΦ. Οι προσδοκίες τους από το ΠΠΣ, οι οποίες εκφράστηκαν προφορικά και γραπτά στα μέλη της επιτροπής αναθεώρησης ΠΠΣ και στη συνέχεια στη Γ.Σ. του ΤΦ, συζητήθηκαν και ελήφθησαν υπόψη. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο στην επικαιροποίηση του ΠΠΣ παίζει η συμμετοχή των μελών ΔΕΠ σε διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις και συνδέσμους, μέσω των οποίων έρχονται σε επαφή με νέες εξελίξεις στην έρευνα, όπως και με νέες διδακτικές πρακτικές. Αυτό εξασφαλίζει τον διαρκή εμπλουτισμό της ύλης των μαθημάτων, ώστε να συμβαδίζει με τη διεθνή έρευνα και διδακτική πρακτική. Λόγω της φύσης του γνωστικού πεδίου της Φιλολογίας, η ετήσια αναθεώρηση του ΠΠΣ του ΤΦ μέχρι πρόσφατα δεν απαιτούσε να ζητηθεί η γνώμη επαγγελματιών φορέων. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης έχει αποβεί ιδιαίτερα γόνιμος στην ενεργοποίηση αυτής της διαδικασίας. Συγκεκριμένα, για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και εν γένει της λειτουργίας του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης, ζητείται πλέον από τους συνεργαζόμενους φορείς να καταθέσουν εγγράφως τις παρατηρήσεις τους στο πλαίσιο των αξιολογήσεων των φοιτητών/τριών που απασχόλησαν, τους δίνεται δε η ευκαιρία να μοιραστούν και διά ζώσης την εμπειρία τους κατά την καθιερωμένη Ημερίδα της Πρακτικής Άσκησης που διεξάγεται στο τέλος κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς. Ήδη, οι παρατηρήσεις και οι συστάσεις αυτές (ιδίως από φορείς όπως: εκδοτικοί οίκοι, δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, τοπικές εφημερίδες, βλ. τον κατάλογο των συνεργαζόμενων φορέων στα Παραρτήματα) αξιοποιούνται από το ΤΦ και έχουν οδηγήσει, για παράδειγμα, σε ειδικό σχεδιασμό για την εισαγωγή μαθημάτων ακαδημαϊκών, ερευνητικών και γλωσσικών δεξιοτήτων στο ΠΠΣ (βλ. και ενότητες 4.5, 9.6 (Γ) και Στοχοθεσία).

## 2.2 Ιστορία

Το ΤΦ ανήκει στη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών (ΣΑΚΕ). Ιδρύθηκε το 1994 (Π.Δ. 305/94, ΦΕΚ 163/4-10-1994) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές/τριές του το ακαδημαϊκό έτος 1997-98. Το Τμήμα αυτονομήθηκε τον Οκτώβριο του 2001. Το ΠΠΣ του ΤΦ, με βάση το Π.Δ. 167/2001, χορηγεί ενιαίο πτυχίο με τις ακόλουθες τρεις Ειδικεύσεις: Κλασικών Σπουδών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών και Γλωσσολογίας.

## 2.3 Γενικός Προσανατολισμός - Σκοποί

Το Πρόγραμμα Σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017 αφενός σχεδιάστηκε με βάση τον **κεντρικό εκπαιδευτικό προσανατολισμό** του ΠΠΣ, ο οποίος υπηρετεί επαρκώς τους σκοπούς που προβλέπονται στα σχετικά Π.Δ.: την καλλιέργεια και τη σπουδή της Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Γλώσσας και Γραμματείας, της Βυζαντινής και της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, της Συγκριτικής Φιλολογίας, και της Γλωσσολογίας, όπως επίσης την ακαδημαϊκή και εφαρμοσμένη διδασκαλία, έρευνα και αναζήτηση. Αφετέρου προσαρμόστηκε στη **γενική στρατηγική του ΠΠ** για καλλιέργεια της φοιτητοκεντρικής μάθησης, για διασφάλιση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας και για ενίσχυση της εξωστρέφειας.

Ο σχεδιασμός του ΠΠΣ έλαβε υπόψη τη βασική επιδίωξη για την κατάρτιση επιστημόνων με ανθρωπιστική παιδεία, με ευρείες **προοπτικές απασχόλησης** σε διάφορους επαγγελματικούς τομείς που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο των σπουδών τους: Μέση εκπαίδευση (δημόσια / ιδιωτική) ως καθηγητές αρχαίων, λατινικών και νέων ελληνικών, Κέντρα Ξένων Γλωσσών ως καθηγητές ελληνικών για ξένους, εκδοτικοί οίκοι, εφημερίδες και περιοδικά ως επιμελητές και διορθωτές κειμένων, ερευνητές σε Ερευνητικά Κέντρα ή Ινστιτούτα που ασχολούνται με τη φιλολογία και τη γλωσσική έρευνα, επίβλεψη εκδόσεων, συγγραφή βοηθημάτων για τα φιλολογικά μαθήματα του σχολείου, εταιρίες πληροφορικής που ειδικεύονται στη γλωσσική τεχνολογία, ερευνητικό προσωπικό σε πολιτιστικούς φορείς και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ΜΜΕ, διαφημιστικές εταιρείες ως κειμενογράφοι, μεταφραστικά κέντρα / εταιρείες / γραφεία ως μεταφραστές από και προς τα ελληνικά, επιχειρήσεις ως διοικητικά στελέχη, στελέχη οργάνωσης και διαχείρισης, σε επιχειρήσεις και οργανισμούς που εξειδικεύονται στην ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων οργάνωσης, καθώς και σε ανάλυση και επεξεργασία στοιχείων, ως ωρομίσθιοι καθηγητές / εκπαιδευτές σε διάφορες σχολές (Ι.Ε.Κ., Κ.Ε.Κ., Σχολές του Ο.Α.Ε.Δ., Σχολές Τουριστικών Επαγγελματιών, Σχολές Ενόπλων Δυνάμεων, Σχολή Αστυνομίας, Σχολή Νοσηλευτικής, κ.ά.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο αυτό, τα γνωστικά αντικείμενα των τριών Ειδικεύσεων κατανεμήθηκαν αναλογικά στον Πρώτο Κύκλο Σπουδών (τέσσερα πρώτα εξάμηνα). Στον Δεύτερο Κύκλο Σπουδών (τέσσερα τελευταία εξάμηνα), το ΠΠΣ σχεδιάστηκε με γνώμονα τη σε βάθος εκπαίδευση των φοιτητών και την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στο γνωστικό πεδίο της Ειδίκευσης που επιλέγουν στην αρχή του πέμπτου εξαμήνου. Δεδομένου ότι χορηγείται ενιαίο πτυχίο καθώς ο στόχος είναι η **σφαιρική κατάρτιση** των φοιτητών/τριών – απαραίτητη τόσο επιστημονικά όσο και επαγγελματικά –, στο επιμέρους πρόγραμμα του Β΄ Κύκλου Σπουδών προσφέρθηκαν, εκτός από τα υποχρεωτικά μαθήματα και τα μαθήματα της επιλεγόμενης Ειδίκευσης, μαθήματα επιλογής από τις δύο άλλες Ειδικεύσεις. Επιπρόσθετα κρίθηκε απαραίτητη η ενθάρρυνση της **διεπιστημονικής κατάρτισης** των φοιτητών/τριών και της

ανάπτυξης **πολλαπλών ικανοτήτων και δεξιοτήτων**, απαραίτητων για την επαγγελματική αποκατάσταση στη σημερινή κοινωνία των σύνθετων προκλήσεων. Για τον σκοπό αυτό, μέσω της συνεργασίας του ΤΦ με άλλα Τμήματα του ΠΠ, που θεραπεύουν διαφορετικούς τομείς έρευνας και γνώσης των ανθρωπιστικών αλλά και των θετικών επιστημών, προσφέρθηκε στους φοιτητές/τριες του ΤΦ η δυνατότητα επιλογής μαθημάτων από αυτά, και συγκεκριμένα από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, το Τμήμα Φιλοσοφίας, το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών, καθώς και το Τμήμα Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής.

Με στόχο την **ενθάρρυνση της εξωστρέφειας** και της **διεθνούς κινητικότητας** των φοιτητών/τριών, στο ΠΠΣ προβλέφθηκαν επίσης τέσσερα μαθήματα «Ελεύθερης Επιλογής» που αφορούν αποκλειστικά και μόνο την αναγνώριση μαθημάτων τμημάτων πανεπιστημίων του εξωτερικού στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+, τα οποία έχουν παρακολουθήσει και στα οποία έχουν εξεταστεί με επιτυχία οι φοιτητές/τριες στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών (**βλ. αναλυτικά Ενότητα 4**). Με το ίδιο σκεπτικό, στο ΠΠΣ περιλαμβάνεται επίσης η «Ξένη Γλώσσα» ως «προαιρετικό μάθημα», χωρίς να προσμετράται στον απαιτούμενο αριθμό μαθημάτων, υποχρεωτικών και επιλογής, για την απόκτηση πτυχίου.

Ένας επιπλέον στόχος του σχεδιασμού του ΠΠΣ του ΤΦ είναι η **διασύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα**, η οποία πραγματοποιείται με πολλούς τρόπους, όπως: α) η ύπαρξη μεθοδολογικών μαθημάτων τα οποία εξοικειώνουν τους φοιτητές με την ερευνητική διαδικασία, β) η εκπόνηση συμπληρωματικών εργασιών στο πλαίσιο διαφόρων μαθημάτων, με σκοπό την εντρυφήση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία, γ) η δυνατότητα εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας ως μαθήματος επιλογής κατά το τελευταίο έτος σπουδών, η οποία έχει ερευνητικό χαρακτήρα και εποπτεύεται από μέλη ΔΕΠ της κάθε ειδίκευσης (**βλ. Ενότητες 3 και 4**), δ) η συμμετοχή των προπτυχιακών φοιτητών στις ερευνητικές ομάδες και στα ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ, ε) η συχνή πρόσκληση ερευνητών και ακαδημαϊκών δασκάλων από άλλα Ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού για να δώσουν διαλέξεις στο πλαίσιο συγκεκριμένων προπτυχιακών μαθημάτων, και στ) η διοργάνωση συνεδρίων, συμποσίων, ημερίδων και ερευνητικών εργαστηρίων (άλλοτε με αυτόνομη πρωτοβουλία του Τμήματος Φιλολογίας και άλλοτε σε συνεργασία με άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών) στα οποία οι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν συστηματικά.

Με στόχο τη **διευκόλυνση ένταξης των φοιτητών/τριών στην αγορά εργασίας**, λαμβάνοντας υπόψη τις εκφρασμένες προσδοκίες των φοιτητών/τριών για ενίσχυση των γνώσεών τους σε θέματα εκπαίδευσης, σχολικής ψυχολογίας και διδακτικής, και ανταποκρινόμενο στην απαίτηση του νόμου του Ν.3848/2010 (ΦΕΚ Α 71/19.5.2010, παράγραφος 2 του άρθρου 2, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 36, παρ. 22 του Ν. 4186/2013, που όριζε ότι οι τεταρτοετείς φοιτητές που έχουν εισαχθεί από το έτος 2013-2014 κ.ε. δύνανται εφόσον το επιλέξουν να λάβουν κατά την αποφοίτησή τους Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας) το ΤΦ συγκρότησε ειδικό πρόγραμμα για το ακαδημαϊκό έτος 2016-17 (ΠΠΔΕ). Σε αυτό προστέθηκαν τα απαιτούμενα παιδαγωγικά μαθήματα καθώς και μαθήματα Διδακτικής της γλώσσας, και φιλολογικά μαθήματα (**βλ. αναλυτικά Ενότητα 9**). Ο σχεδιασμός έλαβε υπόψη,



επίσης, την παροχή σε πτυχιούχους (βάσει επιλογής με προσδιορισμένα κριτήρια) **ευκαιριών εργασιακής εμπειρίας, και πρακτικής κατάρτισης για την επαγγελματική τους εξέλιξη**, μέσα από τον ήδη καθιερωμένο θεσμό της Πρακτικής Άσκησης Τελειοφοίτων του ΤΦ, ο οποίος είναι ενταγμένος στην Πράξη «Πρακτική Άσκηση Πανεπιστημίου Πατρών». Το 2016-17, τριάντα επτά (37) και το 2017-18, τριάντα οχτώ (38) προπτυχιακοί φοιτητές/φοιτήτριες του Τμήματος ασκήθηκαν σε ένα (1) από τα δέκα (10) προσφερόμενα αντικείμενα απασχόλησης, που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις τρεις επιστημονικές ειδικεύσεις του ΤΦ (**βλ. αναλυτικά Ενότητα 4**).

Το ΠΠΣ του ΤΦ έχει, επίσης, δομηθεί με στόχο **την ομαλή μετάβαση των φοιτητών/τριών από το ένα στάδιο σπουδών στο επόμενο**. Είναι οργανωμένο σε δύο κύκλους, τον Α΄ γενικό κύκλο και τον Β΄ κύκλο των ειδικοτήσεων. Στον πρώτο χρόνο του γενικού κύκλου παρέχονται εισαγωγικά μαθήματα των τριών Ειδικοτήσεων του Τμήματος, τρία μαθήματα Ιστορίας, καθώς και μαθήματα γενικής γνώσης. Στον Β΄ κύκλο σπουδών, οι φοιτητές/τριες επιλέγουν την Ειδίκευση στην οποία επιθυμούν να εξειδικευτούν. Στον πρώτο χρόνο του Β΄ κύκλου (δηλ. το τρίτο έτος σπουδών) διδάσκονται τα εισαγωγικά καθώς και τα μεθοδολογικά μαθήματα της κάθε Ειδίκευσης. Στο δεύτερο έτος του Β΄ κύκλου διδάσκονται μαθήματα εμβάθυνσης, καθώς και μαθήματα που σχετίζονται με τις εφαρμοσμένες γνώσεις της κάθε Ειδίκευσης. Στο δεύτερο έτος του Β΄ κύκλου προσφέρεται η δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας: προαπαιτείται η κατοχή διάφορων θεωρητικών γνώσεων και μεθοδολογικών δεξιοτήτων. Στο ίδιο έτος προσφέρεται επίσης η δυνατότητα ένταξης στο πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Τελειοφοίτων του ΤΦ.

#### **2.4 Όγκος σπουδών και κατανομή της ύλης βάσει του συστήματος ECTS**

Η ύλη όλων των μαθημάτων είναι ορθολογικά κατανομημένη και λαμβάνει υπόψη το μαθησιακό επίπεδο των φοιτητών κατά την έναρξη του εξαμήνου, καθώς και τις εργατοώρες που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων του μαθήματος. Μέλημα του ΤΦ υπήρξε εξ αρχής (και παραμένει) η ισομερής κατανομή του φόρτου εργασίας σε όλα τα μαθήματα, τόσο τα υποχρεωτικά όσο και τα επιλογής, ώστε η συμμετοχή των φοιτητών σε αυτά να είναι ισόρροπη και η επιλογή να γίνεται με βάση το ενδιαφέρον τους για τα περιεχόμενα του κάθε μαθήματος και όχι την τυχόν λιγότερη εργασία που δήθεν απαιτείται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου για την επιτυχία στις τελικές εξετάσεις. Όλα τα μαθήματα του ΤΦ έχουν τρίωρη εβδομαδιαία διάρκεια παραδόσεων (ή παραδόσεων και φροντιστηρίου, ή παραδόσεων και εργαστηρίου/ασκήσεων) και ισοδυναμούν, το κάθε ένα, **με 5 πιστωτικές μονάδες ECTS**. Η ορθολογική αυτή κατανομή επιτρέπει την ισότιμη αντιμετώπιση όλων των μαθημάτων από τους φοιτητές και αποτρέπει διακρίσεις μεταξύ υποτιθέμενων “σημαντικών” και “λιγότερο σημαντικών” μαθημάτων.

Για τη λήψη πτυχίου ο φοιτητής/η φοιτήτρια χρειάζεται να έχει εξεταστεί επιτυχώς σε 48 μαθήματα που αντιστοιχούν σε 240 ECTS. Πρόκειται για αριθμό μαθημάτων μειωμένων κατά τέσσερα (4) σε σχέση με το παρελθόν. Η μείωση αυτή αρχικά ικανοποιούσε αίτημα της ΕξΕΑ του ΤΦ (**βλ. αναλυτικά Ενότητα 10**). Επιπλέον, μέσω της μείωσης του όγκου και της πιο ευέλικτης κατανομής του φόρτου εργασίας, είχε στόχο να βοηθήσει **την ομαλή και επιτυχή μετάβαση** των φοιτητών/τριών στο επόμενο στάδιο των σπουδών τους. Για τον υπολογισμό των ECTS, το ΤΦ εφαρμόζει από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 το Σύστημα Συσσώρευσης και Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων ECTS (ΦΕΚ 1466/13.08.2007). Επιπλέον, από το ακαδημαϊκό

έτος 2015-16, ακολουθεί τον καθορισμένο αλγόριθμο αυτοματοποιημένης απόδοσης της ελληνικής κλίμακας σε βαθμούς ECTS για προακτέους και μη προακτέους βάσει των υπ' αριθ. 310/11867/09.06.2015 και 275/10635/28.05.2015 αποφάσεων της Συγκλήτου του ΠΠ.

Με την ολοκλήρωση του κύκλου ειδίκευσης του ΠΠΣ, οι φοιτητές/τριες έχουν όλα τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εφόδια για να παρακολουθήσουν με επιτυχία μεταπτυχιακές σπουδές σε πανεπιστήμια είτε του εσωτερικού είτε του εξωτερικού, όπως έχει αποδείξει η επιτυχημένη πορεία των προπτυχιακών φοιτητών/τριών του ΤΦ σε μεταπτυχιακούς κύκλους σπουδών της ημεδαπής και της αλλοδαπής (**βλ. Ενότητα 7**).

Όλα τα στοιχεία του ΠΠΣ περιγράφονται στους **Οδηγούς Σπουδών του ΤΦ για το 2016-2017 και 2017-2018 (Παραρτήματα 2.1 και 2.2)**, που έχουν αναρτηθεί και στην Ιστοσελίδα του ΤΦ.

### **2.5 Ενσωμάτωση νέων γνώσεων στο ΠΠΣ**

**Η ποιότητα του ΠΠΣ** διασφαλίζεται και μέσω της διαρκούς μέριμνας για **ενσωμάτωση νέων γνώσεων** σε αυτό. Η ενσωμάτωση επιτυγχάνεται με δύο τρόπους: α) με την εισαγωγή νέων μαθημάτων στο Πρόγραμμα Σπουδών. Οι προτάσεις νέων μαθημάτων είναι αιτιολογημένες γραπτά και εμπίπτουν στον προσανατολισμό και τη φυσιολογία του ΤΦ, όπως περιγράφηκε παραπάνω και, όπως ορίζεται από το ΦΕΚ που προσδιορίζει τη λειτουργία του. (Καθοδηγητικό οδηγό της παραπάνω διαδικασίας αποτελεί η παρακολούθηση των σχετικών Subject Benchmark Statements, όπως π.χ. του UK Quality Code for Higher Education, QAA). β) με τον εμπλουτισμό και την ανανέωση της ύλης από τον/την διδάσκοντα/ουσα του μαθήματος, και γ) με την εφαρμογή ποικίλων και καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας.

Οι νέες γνώσεις συγκροτούνται και προσφέρονται στους/στις φοιτητές/τριες μέσω α) της συνεχούς βιβλιογραφικής ενημέρωσης των μελών ΔΕΠ, β) της συστηματικής συμμετοχής τους σε διεθνή συνέδρια, γ) της προσωπικής τους επιστημονικής έρευνας, και δ) της συστηματικής συμμετοχής τους στο πρόγραμμα Μετακίνησης Διδασκόντων για Διδασκαλία ERASMUS+.

### **2.6 Διδακτικό προσωπικό**

Η διδασκαλία των μαθημάτων ανατίθεται στο σύνολο των μελών ΔΕΠ και, συνεπικουρικά, στα μέλη ΕΔΠ, που υπηρετούν στο Τμήμα, όπως και σε διδάσκοντες-συμβασιούχους που επιλέγονται ύστερα από ανοικτή προκήρυξη στο πλαίσιο του έργου «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» και σε συμβασιούχους διδάσκοντες με βάση το Π.Δ. 407/80. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-17, μαθήματα προσφέρθηκαν επίσης από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων της ΣΑΚΕ (σε συνδιδασκαλία), καθώς και από μέλη του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών, του Τμήματος Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής, όπως και του Τμήματος Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών του Αγρινίου. Αντιστοίχως, μαθήματα του ΤΦ προσφέρθηκαν στα Τμήματα Φιλοσοφίας, Θεατρικών Σπουδών και Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών.

### **2.7 Συγκριτική αξιολόγηση με άλλα ΠΠΣ ΑΕΙ του εσωτερικού/ εξωτερικού**

Το ΠΠΣ του ΤΦ είναι σε σημαντικό βαθμό συγκρίσιμο με τα Προγράμματα Σπουδών

των Τμημάτων Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, του ΑΠΘ, του Παν. Κρήτης, του Παν. Πελοποννήσου καθώς και του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας της Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του ΔΠΘ, καθώς προσφέρει συναφή μαθήματα σε αντίστοιχους κύκλους σπουδών. Στο σύνολο των τμημάτων Φιλολογίας της χώρας, τέσσερα τμήματα (ΕΚΠΑ, ΑΠΘ, Πάτρας και Κρήτης) προσφέρουν και τις τρεις ειδικεύσεις που θεραπεύονται στο ΤΦ του ΠΠ, ενώ τα υπόλοιπα λιγότερες. Διαφοροποιήσεις μεταξύ των παραπάνω τεσσάρων τμημάτων υπάρχουν: για παράδειγμα στο ΕΚΠΑ οι φοιτητές επιλέγουν την ειδίκευση από το 3<sup>ο</sup> εξάμηνο, στο ΑΠΘ και στην Πάτρα στο 5<sup>ο</sup> εξάμηνο και στα Ιωάννινα στο 7<sup>ο</sup> εξάμηνο· επιπλέον, διαφέρει ο συνολικός αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου – στο ΕΚΠΑ 55, στο ΑΠΘ 49 –, ή που προσφέρονται ανά Ειδίκευση.

Η δομή του ΠΠΣ του ΤΦ διαμορφώθηκε ειδικότερα ως προς τα εξής:

Α) Η Ειδίκευση ΒΝΕΣ στον Β΄ κύκλο σπουδών προσέφερε το 2017-18 οχτώ (8) υποχρεωτικά μαθήματα (4 στη ΒΦ και 4 στη ΝΦ). Προσέφερε επίσης εννέα (9) μαθήματα επιλογής (4 στη ΒΦ και 5 στην ΝΦ). Παρόλα αυτά, σε σύγκριση με τα Τμήματα άλλων Πανεπιστημίων η Ειδίκευση της Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας (ΒΝΕΣ) του ΤΦ προσφέρει μειωμένο αριθμό μαθημάτων Βυζαντινής Φιλολογίας, λόγω του μικρού αριθμού μελών ΔΕΠ (2) που θεραπεύουν το γνωστικό αυτό πεδίο.

Β) Η Ειδίκευση Γλωσσολογίας στον Β΄ κύκλο σπουδών, επιδιώκοντας να καλύψει όσο το δυνατό περισσότερους τομείς της Θεωρητικής Γλωσσολογίας και των εφαρμογών της, προσέφερε είκοσι πέντε (25) γλωσσολογικά μαθήματα. Με τον τρόπο αυτό, η Ειδίκευση προσέφερε τον μεγαλύτερο αριθμό γλωσσολογικών μαθημάτων σε σύγκριση με τα Τμήματα άλλων Πανεπιστημίων (ΑΠΘ: 23, ΕΚΠΑ: 16, Κρήτης: 8).

Γ) Η Ειδίκευση Κλασικών Σπουδών στον Β΄ κύκλο σπουδών προσέφερε δεκαεπτά (17) μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, τέσσερα (4) Μαθήματα Λατινικής Φιλολογίας, καθώς και τέσσερα (4) μαθήματα συγκριτικής προσέγγισης των κειμένων της αρχαίας ελληνικής και της λατινικής γραμματείας. Με τον τρόπο αυτό επιτεύχθηκε ικανοποιητική αναλογία μαθημάτων μεταξύ Αρχαίων Ελληνικών και Λατινικών.

Δεδομένου ότι Τμήματα Φιλολογίας με τη σύσταση και τη δομή που έχουν στην Ελλάδα δεν υπάρχουν στο εξωτερικό η σύγκριση του ΤΦ γίνεται αναγκαστικά αναφορικά με τις τρεις Ειδικεύσεις που προσφέρει: για την Ειδίκευση των Κλασικών Σπουδών η σύγκριση γίνεται με Τμήματα «Classics», για την Ειδίκευση ΒΝΕΣ με Τμήματα άλλοτε «Classics» (για τον βυζαντινό τομέα και, σπανιότερα, για τον νεοελληνικό) και άλλοτε Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών (Foreign Languages and Literatures), όπως και με Τμήματα ή Ινστιτούτα Βυζαντινών/Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών· για δε την Ειδίκευση Γλωσσολογίας με Τμήματα Linguistics. Είναι αυτονόητο ότι μια τέτοια σύγκριση οδηγεί σε αρκετές θετικές αλλά και σε αρνητικές κρίσεις για το ΤΦ.

Συγκεκριμένα:

Α) Η Ειδίκευση Κλασικών Σπουδών εστιάζεται, πρωτίστως, στην αρχαία ελληνική

και λατινική φιλολογία και δευτερευόντως στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή φιλοσοφία, ενώ δεν διαθέτει διδάσκοντες και εξειδικευμένους ερευνητές στους χώρους της αρχαίας ιστορίας (πολιτικής, στρατιωτικής, κοινωνικής, οικονομικής), της αρχαίας τέχνης, ή της προϊστορικής και κλασικής αρχαιολογίας.

Β) Η Ειδίκευση ΒΝΕΣ εστιάζεται, πρωτίστως, στη βυζαντινή και νεοελληνική φιλολογία προσφέροντας επιπλέον μαθήματα συγκριτικής γραμματολογίας, θεωρίας της λογοτεχνίας και ευρωπαϊκής λογοτεχνίας. Δεν διαθέτει, ωστόσο, διδάσκοντες και εξειδικευμένους ερευνητές στους χώρους της βυζαντινής, νεότερης ελληνικής, ευρωπαϊκής, βαλκανικής ή οθωμανικής ιστορίας (πολιτικής, στρατιωτικής, κοινωνικής, οικονομικής), ούτε στα πεδία της βυζαντινής αρχαιολογίας, ή της βυζαντινής, της νεοελληνικής και της ευρωπαϊκής τέχνης.

Γ) Η Ειδίκευση Γλωσσολογίας εστιάζεται κυρίως στη συγχρονική και τη διαχρονική μελέτη της γλώσσας, δίνοντας έμφαση στη σε βάθος κάλυψη της γλωσσικής ποικιλίας και αλλαγής. Παράλληλα, προσφέρει μαθήματα που καλύπτουν τους βασικούς θεωρητικούς τομείς της Γλωσσολογίας και τις περισσότερες εφαρμογές της.

*Συνολικά, σε σύγκριση με τα Τμήματα Classics, Foreign Languages and Literatures, Medieval or Byzantine Studies, Comparative Literature και Linguistics του εξωτερικού, το μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα του ΤΦ είναι η ανάδειξη της διαχρονίας του ελληνικού πολιτισμού, τόσο στον χώρο του προφορικού/αυθόρμητου, όσο και, κυρίως, σε αυτόν του γραπτού/έντεχνου λόγου, από τον Όμηρο έως τις μέρες μας. Η διεπιστημονικότητα και η καλλιέργεια συγκριτολογικών θεωρήσεων είναι ένα δεύτερο ισχυρό πλεονέκτημα που προσφέρει η συνύπαρξη και λειτουργία τριών Ειδικεύσεων στο ΤΦ, σε σχέση με Τμήματα του εξωτερικού, που προσφέρουν σπουδές αμιγώς σε ένα πεδίο (λ.χ. στο πεδίο των Classics, ή των Linguistics).*

### 3. ΦΟΙΤΗΤΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΟΥΝ ΟΤΙ ΤΑ ΠΠΣ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ, ΩΣΤΕ ΑΥΤΟΙ ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΝΤΑΙ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΟΥΝ ΕΝΕΡΓΟ ΡΟΛΟ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΑΘΗΣΗΣ. ΟΙ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΖΟΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ.

Το ΠΠΣ του ΤΦ περιλαμβάνει μαθήματα από τρεις διαφορετικές κατευθύνσεις (Κλασική Φιλολογία, Βυζαντινή και Νεοελληνική Φιλολογία, Γλωσσολογία), τα οποία καλύπτουν μία σειρά από διαφορετικά επιστημονικά αντικείμενα.

Στα μαθήματα εφαρμόζονται ποικίλες διδακτικές μέθοδοι και προσεγγίσεις, αντίστοιχες με την ιδιαίτερη επιστημονική φύση του κάθε αντικειμένου, αλλά και με το επίπεδο ή το έτος σπουδών κατά το οποίο εφαρμόζονται.

#### 3.1 Μέθοδοι φοιτητοκεντρικής διδασκαλίας, που εφαρμόζονται στο ΤΦ

Κατά τα πρώτα δύο έτη σπουδών (Γενικός Κύκλος, βλ. τη δομή του Προγράμματος Σπουδών στον **Οδηγό Σπουδών 2016-2017**, Παράρτημα 2.1), ο καθιερωμένος τύπος παράδοσης για τα μαθήματα όλων των κατευθύνσεων είναι η τρίωρη διδασκαλία εβδομαδιαίως με τη μορφή ανοιχτής διάλεξης σε ακροατήριο αμφιθεάτρου. Η διδασκαλία σε αυτό το περιβάλλον είναι συνήθως δομημένη ως εξής: γίνεται μεθοδική παρουσίαση της εβδομαδιαίας ύλης από τους διδάσκοντες (συνήθως με χρήση powerpoint), σε συνδυασμό με καθοδηγούμενη συζήτηση ή/και ασκήσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην κριτική επεξεργασία του περιεχομένου της ύλης από τους/τις φοιτητές/τριες, καθώς και στην εξοικείωσή τους με την επιστημονική μεθοδολογία. Η συμμετοχική διδασκαλία εμπλουτίζεται επιπρόσθετα μέσω μεθόδων όπως η «αντεστραμμένη τάξη», σύμφωνα με την οποία το εβδομαδιαίο υλικό του μαθήματος (κείμενα συνοδευόμενα, λ.χ. από βιβλιογραφία, εικόνες ή βίντεο) κοινοποιείται στους φοιτητές (μέσω eclass) εκ των προτέρων ως εργασία για το σπίτι, ώστε η ίδια παράδοση να στηρίζεται στην κριτική επεξεργασία και συζήτηση του υλικού, προωθώντας έτσι τη συνεργατικότητα και την αυτονομία των φοιτητών. Τέλος, η συμμετοχική διδασκαλία εμπλουτίζεται και μέσω της ανάθεσης σύντομων παρουσιάσεων υλικού σχετικού με το μάθημα με χρήση powerpoint στους/στις φοιτητές/τριες.

Επιπλέον, κατά τα πρώτα δύο έτη σπουδών οργανώνεται ευέλικτη φροντιστηριακή διδασκαλία για συγκεκριμένα κομβικά μαθήματα (όπως «Αρχαία Ελληνική Θεματογραφία», «Αρχαϊκό Έπος: Όμηρος», βλ. τον **Οδηγό Σπουδών 2016-2017**, Παράρτημα 2.1). Τη φροντιστηριακή διδασκαλία αναλαμβάνουν τα μέλη ΕΔΠΠ του Τμήματος, προσφέροντας έτσι στους/στις φοιτητές/τριες επιπλέον άσκηση σε συγκεκριμένες δεξιότητες (γλωσσική επεξεργασία κειμένων, εξοικείωση με το ύφος και τις τεχνικές τους). Επιπρόσθετα, οργανώνονται εργαστηριακά μαθήματα στο Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης του ΤΦ, όπου οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται σε σημαντικό βαθμό με το ψηφιακό περιβάλλον μάθησης. Τέλος, περιοδικά εφαρμόζεται επιτόπια διδασκαλία σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.

Κατά το τρίτο και τέταρτο έτος σπουδών (Κύκλος Ειδικεύσεων, βλ. τη δομή του Προγράμματος Σπουδών στον **Οδηγό Σπουδών 2016-2017**, Παράρτημα 2.1) η διδασκαλία στο ΠΠΣ περιλαμβάνει, εκτός των τριώρων εβδομαδιαίων παραδόσεων σε ακροατήριο αμφιθεάτρου για τα υποχρεωτικά μαθήματα της κάθε Ειδίκευσης, και μια πλούσια σειρά σεμιναριακών μαθημάτων επιλογής, μέσω των οποίων οι

φοιτητές/τριες εμβαθύνουν στις ερευνητικές μεθόδους και προσεγγίσεις της Ειδικεύσης που έχουν επιλέξει (Κλασική Φιλολογία ή Βυζαντινή και Νεοελληνική Φιλολογία ή Γλωσσολογία). Η συμμετοχική διδασκαλία εμπλουτίζεται σημαντικά στην περίπτωση των σεμιναριακών μαθημάτων, καθώς αυτά επιτρέπουν τη συστηματική διδασκαλία μέσω ασκήσεων κατά τη διάρκεια του μαθήματος, όπως και την ανάθεση υποχρεωτικών ή προαιρετικών εργασιών ή/και παρουσιάσεων στους/στις φοιτητές/τριες (είτε ατομικά είτε ομαδικά). Τέλος, και κατά τον Β΄ Κύκλο Σπουδών προσφέρεται φροντιστηριακή διδασκαλία για συγκεκριμένα κομβικά μαθήματα (λ.χ. «Αρχαίο Ελληνικό Δράμα: Ευριπίδης»).

### **3.2 Προώθηση φοιτητοκεντρικής μάθησης μέσω χορηγούμενου υλικού μελέτης**

Για κάθε μάθημα του ΠΠΣ οι εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν 1 δωρεάν ακαδημαϊκό σύγγραμμα από την πλατφόρμα «Εύδοξος», μέσα από τουλάχιστον 2 ή και περισσότερα συγγράμματα ανά μάθημα, τα οποία προτείνονται από τους διδάσκοντες σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του ΤΦ και κοινοποιούνται στους/στις φοιτητές/τριες κατά την έναρξη των παραδόσεων του κάθε μαθήματος. Τα συγγράμματα που προτείνονται για επιλογή από τον «Εύδοξο» επιλέγονται με βάση τον βαθμό συνάφειάς τους με το περιεχόμενο των διδασκόμενων μαθημάτων, όπως και την ακαδημαϊκή και παιδαγωγική τους ποιότητα.

Όλα τα μαθήματα του ΠΠΣ βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην αλληλεπίδραση διδασκόντων και φοιτητών τόσο εντός της τάξης όσο και μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης (eclass). Στη συγκεκριμένη πλατφόρμα υπάρχει πάντοτε αναρτημένη η διδακτέα και διδαχθείσα ύλη του εκάστοτε μαθήματος, συνοδευόμενη από βιβλιογραφία, χρήσιμους συνδέσμους, έγκυρα ψηφιακά εγχειρίδια ανοιχτής πρόσβασης (λ.χ. από το Ψηφιακό Αποθετήριο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Συγγραμμάτων και Βοηθημάτων «Κάλλιπος»: <https://repository.kallipos.gr>), όπως και πολυμέσα (π.χ. φωτογραφικό και ακουστικό υλικό), όπου κρίνεται απαραίτητο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εξασφαλίζεται η πολύπλευρη και εξατομικευμένη ενασχόληση των φοιτητών/τριών με το περιεχόμενο του κάθε μαθήματος, πέρα από τις εβδομαδιαίες παραδόσεις. Επιπλέον, η πλατφόρμα eclass δίνει τη δυνατότητα για την αποστολή ενημερώσεων στους/στις φοιτητές/τριες σχετικά με το μάθημα και την ανάρτηση επιπλέον ασκήσεων για περαιτέρω άσκηση (όπου αυτό είναι βέβαια εφικτό),

Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για φοιτητές/τριες με προβλήματα όρασης / ανάγνωσης, οι οποίοι/ες δεν μπορούν να διαβάσουν τα συμβατικά βιβλία και τις ηλεκτρονικές σημειώσεις του μαθήματος: οι διδάσκοντες αναλαμβάνουν να έρθουν σε επικοινωνία με την Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (ΒΚΠ) του Πανεπιστημίου Πατρών, για να ψηφιοποιηθεί το απαιτούμενο υλικό μελέτης και να δοθεί σε πιο ευανάγνωστη μορφή ή ακόμα και στο σύστημα Braille. Τέλος, ειδική αγγλόφωνη βιβλιογραφία παρέχεται στους/στις φοιτητές/τριες ERASMUS+ για την διευκόλυνσή τους.

### **3.3 Σύμβουλοι σπουδών**

Το ΤΦ λόγω της δυσαναλογίας του μικρού αριθμού διδασκόντων προς τον μεγάλο αριθμό φοιτητών/τριών που είναι εγγεγραμμένοι σε αυτό εφαρμόζει εν μέρει τον θεσμό του συμβούλου καθηγητή (βλ. Ν. 4009, ΦΕΚ Α 195/06.09.2011, άρθρο 35) στο πλαίσιο των Ειδικεύσεων του με τον ακόλουθο τρόπο. Η κάθε Ειδικεύση ενθαρρύνει τους φοιτητές να απευθύνονται στα μέλη ΔΕΠ, όταν έχουν προβλήματα σχετικά με τις σπουδές τους. Η πράξη έχει δείξει ότι ένας σημαντικός αριθμός φοιτητών επικοινωνούν με τους καθηγητές του ΤΦ προκειμένου να ζητήσουν τις

συμβουλές σχετικά με θέματα της αρμοδιότητάς τους (σπουδές, τρόπος οργάνωσης της μελέτης τους, προοπτικές μεταπτυχιακών σπουδών εντός και εκτός της χώρας) αλλά ακόμα και με μη ακαδημαϊκά θέματα (π.χ. προσωπικά ή οικογενειακά προβλήματα που δυσκολεύουν τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις).

### **3.4 Αξιολόγηση των μαθημάτων του ΠΠΣ από τους φοιτητές**

Σημαντικό παράγοντα για τη βελτίωση τόσο του περιεχομένου των μαθημάτων όσο και των εφαρμοζόμενων μεθόδων διδασκαλίας αποτελεί η αξιολόγησή τους από τους/τις φοιτητές/τριες. Στην απόφαση της υπ' αριθ. 104/1.12.2016 συνεδρίασης της Συγκλήτου, εγκρίθηκε ο οδικός χάρτης διαδικασιών Διασφάλισης Ποιότητας, που είχε καταθέσει η ΜΟΔΙΠ και στον οποίο περιγράφεται η διαδικασία αποτίμησης του διδακτικού έργου. Σύμφωνα με αυτόν, η ΟΜΕΑ, με την έναρξη των μαθημάτων κάθε διδακτικού εξαμήνου, συνεδριάζει και υποβάλλει στη Γενική Συνέλευση του ΤΦ τις καταστάσεις με τα μαθήματα στα οποία προγραμματίζεται αποτίμηση του διδακτικού έργου. Μετά την έγκριση των καταλόγων μαθημάτων από τη Γενική Συνέλευση του ΤΦ, η Γραμματεία διαβιβάζει στη Γραμματεία ΜΟΔΙΠ τα αντίστοιχα Έντυπα Παροχής Στοιχείων Αποτιμώμενου Έργου υπογεγραμμένα από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον/την Συντονιστή/ρια ΟΜΕΑ. Η διαδικασία ηλεκτρονικής συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων συνιστάται να γίνεται κατά τη διάρκεια της 8<sup>ης</sup> έως και 10<sup>ης</sup> εβδομάδας κάθε διδακτικού εξαμήνου προκειμένου οι φοιτητές/τριες να έχουν διαμορφώσει άποψη για το μάθημα. Πιθανή παράταση δε θα πρέπει σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει χρονικά την έναρξη της εξεταστικής περιόδου, στο τέλος της οποίας όλες οι αναφορές είναι προσβάσιμες ηλεκτρονικά από το Π.Σ.ΔΙ.Π. της ΜΟΔΙΠ (βλ. και Ενότητες 5, 7 και 9, όπως και υποδείγματα ερωτηματολογίων στα Παραρτήματα 6.1 και 6.2).

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται ηλεκτρονικά, με απόφαση της Συγκλήτου για όλα τα Τμήματα του ΠΠ (122/31.07.2017), από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18, με σκοπό να διασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή από την πλευρά των φοιτητών/τριών και, κατά συνέπεια, και τη μεγαλύτερη δυνατή αξιοπιστία των αποτελεσμάτων της. Η ηλεκτρονική συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έχει καταστήσει την αξιολόγηση ανετότερη για τους/τις φοιτητές/ριες αλλά και αποτελεσματικότερη, καθώς δίνει τη δυνατότητα συγγραφής ελεύθερου σχολίου από τους/τις φοιτητές/ριες και άρα εξατομικευμένης κρίσης (βλ. υπόδειγμα του νέου ερωτηματολογίου στο Παράρτημα 6.2).

### **3.5 Τρόποι εξέτασης και δικαιώματα ένστασης των φοιτητών**

Οι εξετάσεις των μαθημάτων του ΠΠΣ οργανώνονται στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 449/18.3.2010 απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πατρών (‘‘Διεξαγωγή των εξετάσεων στα Τμήματα του Πανεπιστημίου’’, βλ. Παράρτημα 3.6). Στα περισσότερα μαθήματα εφαρμόζεται η γραπτή εξέταση ποικίλης διάρκειας, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις δίνεται η δυνατότητα απαλλακτικής εργασίας ή ανατίθενται εργασίες ατομικές ή ομαδικές, η βαθμολογία των οποίων συνήθως αποτελεί ένα ποσοστό της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος (λ.χ. 20% ή 50%). Η ανάθεση των εργασιών πραγματοποιείται στη βάση των ιδιαίτερων κλίσεων και ικανοτήτων των φοιτητών/τριών, ώστε να προκαλείται το ενδιαφέρον τους και να τους δίνεται η δυνατότητα να αναπτύξουν περαιτέρω τις ερευνητικές ικανότητές τους. Η ίδια η γραπτή εξέταση μπορεί να περιλαμβάνει αποκλειστικά ή σε συνδυασμό ερωτήσεις ανάπτυξης ή πολλαπλής επιλογής, πρακτικές ασκήσεις, θέματα μικρής ή και μεγαλύτερης ανάπτυξης,

σχολιασμό κειμένων, κ.ά. Ο γενικός τρόπος εξέτασης (λ.χ. γραπτή εξέταση) είναι πάντοτε γνωστός εκ των προτέρων στους/στις φοιτητές/τριες, καθώς αναφέρεται ρητά στα περιγράμματα των μαθημάτων (βλ. Παράρτημα 4), ενώ πληροφορίες υπάρχουν και στον Οδηγό Σπουδών κάθε έτους. Επιπλέον, οι διδάσκοντες ενημερώνουν κατά την διάρκεια του εξαμήνου σχετικά με λεπτομέρειες και τεχνικές επιτυχίας στην εξέταση. Σε περίπτωση ασθένειας ή λόγω αναπηρίας, παρέχεται η δυνατότητα προφορικής εξέτασης φοιτητών/τριών προς διευκόλυνσή τους, σε συμφωνία με τους όρους που προβλέπει η υπ' αριθ. 449/18.3.2010 απόφαση της Συγκλήτου για 'Ειδικές κατηγορίες'. Ωστόσο, κρίνεται απαραίτητο για τη βελτίωση του εξεταστικού συστήματος η διάγνωση τυχόν προβλημάτων υγείας να γίνεται από ειδικό φορέα του Πανεπιστημίου με ειδική αρμοδιότητα.

Για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα του ΠΠΣ, ο ελάχιστος προβιβάσιμος βαθμός είναι το «5» (πέντε), με άριστα το «10» (δέκα). Μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων (εντός 20 ημερών, όπως προβλέπει η υπ' αριθ. 449/18.3.2010 απόφαση της Συγκλήτου), οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα, εντός ενός έτους από τη διενέργεια της εξέτασης, να συζητήσουν μαζί με τους διδάσκοντες την επίδοσή τους και να δουν το γραπτό τους ώστε να λάβουν αξιολόγηση των λαθών τους και άρα της επίδοσής τους, αλλά και επαρκή ανατροφοδότηση για τη συνέχεια των σπουδών τους. Επιπλέον, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 104/01.12.2016 Απόφαση της Συγκλήτου, οι φοιτητές/τριες έχουν την δυνατότητα επανεξέτασης δύο μαθημάτων κατ'έτος (1 μάθημα του χειμερινού εξαμήνου και 1 του εαρινού), εφόσον το επιθυμούν, με στόχο κυρίως να βελτιώσουν την βαθμολογία τους και κατ'επέκταση το βιογραφικό τους σημείωμα. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται με αίτημα των φοιτητών/τριών προς την Γραμματεία του ΤΦ (βλ. και τον Κανονισμό Σπουδών, όπως και τον **Οδηγό Σπουδών 2016-17**, Παραρτήματα 3.1 και 2.1, αντίστοιχα). Γενικότερα, αν οι φοιτητές/τριες θέλουν να θέσουν υπόψη των μελών ΔΕΠ οποιοδήποτε ζήτημα, μπορούν να το καταθέσουν εγγράφως στη Γενική Συνέλευση του ΤΦ για να συζητηθεί. Παράλληλα, μπορούν να ενημερώνονται για διάφορα ζητήματα μέσω επικοινωνίας των εκπροσώπων τους με τον Πρόεδρο ή τον Αναπληρωτή Προέδρου του ΤΦ.

### **3.6 Πτυχιακή Εργασία**

Στο ΠΠΣ περιλαμβάνεται και η Πτυχιακή Εργασία ως μάθημα επιλογής (το οποίο αντιστοιχεί σε 10 ECTS, βλ. τον **Οδηγό Σπουδών 2016-17**, όπως και την **Ενότητα 4**). Πρόκειται για μάθημα και των δύο τελευταίων εξαμήνων του ΠΠΣ, το οποίο πολλοί/ές φοιτητές/τριες επιλέγουν για να ασκηθούν στην αυτόνομη έρευνα, εκπονώντας εκτενή γραπτή εργασία με χρήση βιβλιογραφίας (η συνήθης έκταση μιας τέτοιας εργασίας είναι 10.000 λέξεις, αλλά η έκταση μπορεί να διαφοροποιείται, ανάλογα με την Ειδίκευση και τη φύση του θέματος που επιλέγεται). Στο πλαίσιο της εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας, κάθε φοιτητής/τρια βρίσκεται υπό την επίβλεψη ενός επόπτη καθηγητή, ο οποίος παρέχει καθοδήγηση μέσα από τακτικές συναντήσεις με τον/την φοιτητή/τρια, στις οποίες συζητούνται αναλυτικά: 1. Γραπτά δείγματα της εργασίας κατά τις διάφορες φάσεις της συγγραφής της, 2. Ζητήματα αξιοποίησης της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, 3. Ζητήματα που αφορούν την προσέγγιση, μεθοδολογία και τρόπο έρευνας, 4. Ζητήματα που αφορούν τη δομή του επιστημονικού επιχειρήματος όπως και τις ιδιαιτερότητες του επιστημονικού τρόπου γραφής. Οι φοιτητές/τριες προτείνουν οι ίδιοι/ες θέμα Πτυχιακής Εργασίας, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, αφού προσεγγίσουν μέλη ΔΕΠ των οποίων τα ερευνητικά ενδιαφέροντα εμπίπτουν στο θέμα που τους ενδιαφέρει. Γενικά, η ανάθεση πτυχιακών



εργασιών γίνεται με γνώμονα την καλύτερη δυνατή αντιστοίχιση των ερευνητικών ενδιαφερόντων των φοιτητών/τριών με το ερευνητικό πεδίο των διδασκόντων, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική καθοδήγηση των φοιτητών/τριών.

#### Συμπεράσματα

Γενικά, το ΠΠΣ διασφαλίζει αρμονικό ακαδημαϊκό περιβάλλον μέσω της συνεργασίας και διαρκούς επικοινωνίας μεταξύ καθηγητών και φοιτητών/τριών για όσα ζητήματα αφορούν τους ίδιους τους φοιτητές, όπως το περιεχόμενο των μαθημάτων, ο τρόπος εξέτασης, ο τρόπος εκπόνησης μίας εργασίας κ.ά. Σε αυτό το πλαίσιο δίνεται η ευκαιρία σε πολλούς/ές φοιτητές/τριες να ωριμάσουν επιστημονικά, αλλά και σε πολλούς διδάσκοντες να βελτιώσουν τις διδακτικές τους μεθόδους και δεξιότητες.

#### **4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ, ΣΤΑΔΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ, ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ**

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΑΔΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΕΙΣΑΓΩΓΗ / ΕΝΑΡΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΣΤΑΔΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ, ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ).

##### **4.1 Ενημέρωση νεοεισαχθέντων/εισών φοιτητών/τριών**

Στο ΤΦ κάθε χρόνο γίνονται δεκτοί με τη μέθοδο των Πανελληνίων εξετάσεων περί τους/τις 180 νέοι/ες φοιτητές/τριες. Κατά την εγγραφή τους στο Τμήμα, οι νεοεισερχόμενοι/ες λαμβάνουν ενημερωτικό υλικό αναφορικά με τις δράσεις του Τμήματος και την ακαδημαϊκή τους πορεία κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Κατά την έναρξη του πρώτου εξαμήνου σπουδών διοργανώνεται ενημερωτική συνάντηση από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος με τη συμμετοχή εκπροσώπων των Ειδিকেύσεων του ΤΦ, προκειμένου να κατατοπιστούν οι φοιτητές/τριες σχετικά με τις υποδομές και τις παροχές του Τμήματος. Επίσης γίνεται παρουσίαση της επίσημης ιστοσελίδας του ΤΦ που περιέχει όλες τις πληροφορίες για τη λειτουργία του (**βλ. και Ενότητα 8**).

##### **4.2 Παρακολούθηση της προόδου των φοιτητών/τριών**

Ο Κανονισμός Προπτυχιακών Σπουδών περιγράφει αναλυτικά τη δομή και τα στάδια σπουδών στο ΤΦ (Πρώτος και Δεύτερος Κύκλος· βλ. Παράρτημα 3.1, όπως και τον **Οδηγό Σπουδών 2016-17** στο Παράρτημα 2.1). Αναφέρει επίσης τον αριθμό των υποχρεωτικών μαθημάτων καθώς και των μαθημάτων επιλογής στα οποία θα πρέπει να εξεταστεί επιτυχώς ο/η φοιτητής/τρια, καθώς και τις πιστωτικές μονάδες που απαιτείται να συλλέξει προκειμένου να αποφοιτήσει από το Τμήμα. Επισημαίνεται ότι από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 το ΤΦ ακολουθεί τον καθορισμένο αλγόριθμο αυτοματοποιημένης απόδοσης της ελληνικής κλίμακας σε βαθμούς ECTS για προακτέους και μη προακτέους βάσει των υπ' αριθ. 310/11867/09.06.2015 και 275/10635/28.05.2015 αποφάσεων της Συγκλήτου του ΠΠ και ακολουθώντας το Εθνικό Θεσμικό Πλαίσιο (ΦΕΚ 1466/Β/13-08-2007) (**βλ. αναλυτικότερα στην Ενότητα 2**). Τέλος, ο Κανονισμός Προπτυχιακών Σπουδών εξηγεί τις προϋποθέσεις απονομής πτυχίου, καθώς και τον τρόπο υπολογισμού του βαθμού πτυχίου. Οι φοιτητές/τριες ενημερώνονται για τον Κανονισμό ΠΠΣ από τον Οδηγό Σπουδών του ΤΦ (ο οποίος επικαιροποιείται ετησίως), όπως επίσης και από την ιστοσελίδα του Τμήματος, στην οποία αυτός αναρτάται κάθε ακαδημαϊκό έτος.

Η παρακολούθηση της προόδου των φοιτητών/τριών γίνεται μέσα από το σύστημα της Ηλεκτρονικής Γραμματείας, όπου είναι καταχωρημένες οι επιδόσεις των φοιτούντων ανά μάθημα (**βλ. και Ενότητα 8**). Για θέματα φοίτησης, οι φοιτητές/τριες μπορούν να επικοινωνούν με τη Γραμματεία του Τμήματος, τους Υπευθύνους των Ειδিকেύσεων και τον/την Πρόεδρο. Επιπλέον μπορούν να απευθύνονται στη Γενική Συνέλευση του ΤΦ για ζητήματα που αφορούν τις σπουδές τους (λ.χ. αιτήσεις αναστολής σπουδών, αναγνώρισης μαθημάτων, κ.ά.· **βλ. και Ενότητα 3**, για τους συμβούλους σπουδών στο ΤΦ).

##### **4.3 Θεσμοθετημένες Υποτροφίες για τους φοιτητές**

Κάθε χρόνο το ΙΚΥ θεσμοθετεί υποτροφίες για τους/τις φοιτητές/τριες με τα περισσότερα μόρια εισαγωγής στο Τμήμα, καθώς και για τους/τις φοιτητές/τριες που

έχουν την καλύτερη επίδοση στα έτη φοίτησης. Οι υποτροφίες ανακοινώνονται τακτικά στον ιστότοπο του Τμήματος.

#### **4.4 Όροι και προϋποθέσεις για την κινητικότητα των φοιτητών**

Κάθε ακαδημαϊκό έτος, το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πατρών ανακοινώνει την έναρξη των διαδικασιών του προγράμματος ERASMUS+. Οι ενδιαφερόμενοι/ες φοιτητές/τριες επιλέγουν το Πανεπιστήμιο Υποδοχής σύμφωνα με την κατάσταση των διμερών συμφωνιών του Τμήματος φοίτησης (βλ. Παραρτήματα, για τις διμερείς συμφωνίες του ΤΦ). Τέλος, υποβάλλουν ηλεκτρονικά την αίτησή τους μέσω της Πλατφόρμας ERASMUS+.

Η **Επιτροπή ERASMUS+** του Πανεπιστημίου Πατρών στην υπ' αριθ. 7/2015-16/26-07-2016 συνεδρίασή της οριστικοποίησε τα **κριτήρια αξιολόγησης** για την επιλογή των υποψηφίων για σπουδές (ακαδημαϊκή κατάσταση του/της φοιτητή/τριας, γνώση και επίπεδο ξένων γλωσσών, βιογραφικό σημείωμα, συνέντευξη). Βάσει των κριτηρίων αυτών (βλ. αναλυτική παράθεσή τους στο Παράρτημα 3.3), ο αρμόδιος Συντονιστής ERASMUS+ του ΤΦ επεξεργάζεται και αξιολογεί τις αιτήσεις, καλεί τους υποψηφίους σε συνέντευξη και προβαίνει στην ταξινόμησή τους με φθίνουσα σειρά. Η τελική κατάσταση περιλαμβάνει τα στοιχεία των φοιτητών/τριών, το Πανεπιστήμιο υποδοχής (ένα προτεινόμενο Πανεπιστήμιο προορισμού ανά φοιτητή), το διάστημα παραμονής στο εξωτερικό και τα μόρια που συγκέντρωσε. Μετά την κατανομή των θέσεων ανά Τμήμα από την Επιτροπή ERASMUS+, το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων αναρτά στο διαδίκτυο την κατάταξη των φοιτητών/τριών σύμφωνα με τη μοριοδότηση των Συντονιστών των Τμημάτων. (Βλ. για περισσότερα στον ιστότοπο του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πατρών: [http://www.upatras.gr/el/erasmus\\_mobility](http://www.upatras.gr/el/erasmus_mobility))

Στους/τις φοιτητές/τριες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα κινητικότητας ERASMUS+ καλύπτονται τα έξοδα μετάβασης στο Πανεπιστήμιο της επιλογής τους και τους παρέχεται και χρηματικό ποσό για τα έξοδα διαμονής τους. (βλ. Παραρτήματα για περισσότερες λεπτομέρειες).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών για το ΠΠΣ (βλ. και τον **Οδηγό Σπουδών 2016-17**, Παραρτήματα 3.1. και 2.1, αντίστοιχα), στους/στις φοιτητές/τριες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα ERASMUS+, κατόπιν αίτησής τους και εισήγησης του Συντονιστή του Τμήματος για το πρόγραμμα ERASMUS+ και με την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, αναγνωρίζονται τα μαθήματα τα οποία έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς στο Πανεπιστήμιο της αλλοδαπής και αντιστοιχούν στο πρόγραμμα σπουδών του ΤΦ. Για την αναγνώριση εφαρμόζεται το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), ακολουθώντας το Εθνικό Θεσμικό Πλαίσιο (ΦΕΚ 1466/Β/13-08-2007, βλ. και τον Κανονισμό για το Πρόγραμμα Κινητικότητας ERASMUS+, Παράρτημα 3.2).

#### **4.5 Πρακτική Άσκηση**

Το ΤΦ υπήρξε από τα πρώτα τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών στο οποίο λειτούργησε ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης (στο εξής ΠΑ). Η υλοποίηση του θεσμού ξεκίνησε από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 και συνεχίζει αδιάλειπτα έως σήμερα, ενταγμένος στην Πράξη «Πρακτική Άσκηση Πανεπιστημίου Πατρών», που υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό

Κοινωνικό Ταμείο-ΕΚΤ) και από Εθνικούς πόρους. Συγκεκριμένα, προπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες του ΤΦ εξασκούνται σε ένα (1) από τα δέκα (10) προσφερόμενα αντικείμενα απασχόλησης, που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις τρεις επιστημονικές ειδικεύσεις που προσφέρει το Τμήμα: Κλασικές Σπουδές (Αρχαία Ελληνική και Λατινική Φιλολογία), Βυζαντινές και Νεοελληνικές Σπουδές, Γλωσσολογία. Έως και το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 είχαν συμμετάσχει στο πρόγραμμα 284 φοιτητές και φοιτήτριες, ενώ το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 έφθασαν τους 322 (βλ. **αναλυτικά στοιχεία στα Παραρτήματα**). Οι νέες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες απαιτούν ευελιξία και υψηλή κινητικότητα των εργαζομένων και επιβάλλουν σε τμήματα ΑΕΙ που παραδοσιακά εντάσσονται στις θεωρητικές/φιλοσοφικές/ανθρωπιστικές επιστήμες να υποστηρίξουν τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες τους διευρύνοντας τις επαγγελματικές τους προοπτικές. Σκοπός λοιπόν της ΠΑ στο ΤΦ είναι ακριβώς να δοθεί στους/τις φοιτητές/τριες η δυνατότητα μιας πρώτης επαφής με την πραγματικότητα της αγοράς εργασίας και ταυτόχρονα το ΤΦ να διασυνδεθεί με τους εργοδοτικούς φορείς της Πάτρας, αλλά και άλλων πόλεων της χώρας.

Από την πρώτη στιγμή η ΠΑ εντάχθηκε στο ΠΠΣ του ΤΦ ως αυτόνομο μάθημα επιλογής όλων των Ειδικεύσεων στο Η' εξάμηνο σπουδών (διάρκεια ΠΑ: 13 διδακτικές εβδομάδες) και με αναγνώριση πέντε (5) Πιστωτικών μονάδων (ECTS). Το αντικείμενο απασχόλησης των φοιτητών/τριών κατά την ΠΑ δεν συνδέεται με την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας από μέρους τους. Η επιλογή των φοιτητών/τριών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα γίνεται από την τριμελή Επιτροπή της ΠΑ, μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, τα οποία ορίζονται από τα άρθρα 4 και 5 του Εσωτερικού Κανονισμού της ΠΑ (βλ. Παράρτημα 3.4), και ανάλογα πάντοτε με τις θέσεις ΠΑ που δίνονται στο Τμήμα από το Πανεπιστήμιο Πατρών.

Το ΤΦ εφαρμόζει αυστηρές διαδικασίες παρακολούθησης και υλοποίησης της ΠΑ, βάσει των άρθρων 6-7 του Εσωτερικού Κανονισμού της ΠΑ. Με βάση αυτές, η αρμόδια Επιτροπή της ΠΑ ορίζει ένα μέλος ΔΕΠ του ΤΦ ως ακαδημαϊκό επιβλέποντα κάθε φοιτητή/τριας. Αυτό είναι υπεύθυνο για την προετοιμασία και τη βασική κατάρτιση των ασκούμενων, βρίσκεται σε επικοινωνία με τον/την εκπρόσωπο του συνεργαζόμενου φορέα/εταιρείας και είναι υπεύθυνο για την τελική αξιολόγηση του/της φοιτητή/τριας.

Κατά τη διάρκεια των επτά και πλέον ετών που λειτουργεί η ΠΑ στο ΤΦ έχει διαμορφωθεί ένα πλούσιο δίκτυο δημόσιων και ιδιωτικών φορέων με τους οποίους το ΤΦ συνεργάζεται άριστα με σκοπό την ΠΑ των φοιτητών/τριών (**βλ. αναλυτικότερα στο Παράρτημα 3.5**). Με στόχο τη σταθερή αναβάθμιση του προγράμματος και την εξασφάλιση μιας όσο το δυνατόν μεγαλύτερης ποικιλίας ως προς το αντικείμενο της ΠΑ των φοιτητών του Τμήματος, το ΤΦ σταθερά αναζητεί και νέους φορείς απασχόλησης, με τη συνδρομή της τοπικής κοινωνίας, των μελών ΔΕΠ, ενίοτε και των ίδιων των φοιτητών/τριών του.

Με την ΠΑ οπωσδήποτε ενισχύεται η επαφή των φοιτητών/τριών με τη σύγχρονη αγορά εργασίας της χώρας μας και δίνεται μια πρώτη ουσιαστική εργασιακή εμπειρία. Σε ορισμένες δε περιπτώσεις δημιουργούνται και συγκεκριμένες ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των φοιτητών/τριών. Ήδη, τουλάχιστον πέντε

απόφοιτοί/ές μας έχουν απορροφηθεί αμέσως μετά το πέρας της ΠΑ από τους φορείς στους οποίους απασχολήθηκαν.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση της ΠΑ από το ΤΦ, βλ. τον Εσωτερικό Κανονισμό της ΠΑ και την Τροποποίησή του (Παράρτημα 3.4). Οι σχετικές πληροφορίες είναι επίσης αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΤΦ, όπως και στην πλατφόρμα eclass (<https://eclass.upatras.gr/courses/LIT1932/>).

#### **4.6 Διαφάνεια και προδιαγραφές ποιότητας στην ανάθεση και εξέταση της Πτυχιακής Εργασίας**

Όπως αναφέρεται και στην **Ενότητα 3**, η Πτυχιακή Εργασία προσφέρεται ως μάθημα επιλογής κατά το τελευταίο έτος σπουδών, ισοδυναμώντας με 10 ECTS. Όπως δηλώνεται εκεί, η ανάθεση πτυχιακών εργασιών γίνεται με γνώμονα την όσο καλύτερη αντιστοιχία των ερευνητικών ενδιαφερόντων των φοιτητών με αυτά των διδασκόντων, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική επίβλεψη και καθοδήγηση των φοιτητών. Δίνεται επιπλέον η δυνατότητα συνεπίβλεψης, σε περίπτωση που περισσότερα του ενός μέλη ΔΕΠ εκπονούν ερευνητικό έργο το οποίο συμπίπτει με τα ενδιαφέροντα του/της φοιτητή/τριας.

Ο κανονισμός ανάθεσης Πτυχιακής Εργασίας περιγράφεται στον **Οδηγό Σπουδών του ΤΦ για το 2016-17** (Παράρτημα 2.1):

Οι φοιτητές του Δ' έτους δύνανται να εκπονήσουν Πτυχιακή Εργασία, η οποία αντιστοιχεί σε 10 ECTS και αντικαθιστά δύο (2) μαθήματα επιλογής, ένα μάθημα επιλογής 7<sup>ου</sup> εξαμήνου και ένα μάθημα επιλογής 8<sup>ου</sup> εξαμήνου. Ο/Η φοιτητής/τρια που θα επιλέξει «Πτυχιακή Εργασία» στο 7<sup>ο</sup> εξάμηνο οφείλει να επιλέξει το ίδιο μάθημα και στο 8<sup>ο</sup> εξάμηνο. Η διερεύνηση για εκπόνηση πτυχιακής εργασίας γίνεται με την εγγραφή στο 7<sup>ο</sup> εξάμηνο, οπότε ο/η φοιτητής/τρια σε συνεργασία με το μέλος ΔΕΠ που έχει αναλάβει την εποπτεία της ορίζουν το θέμα και τον τίτλο, το οποίο δηλώνεται στη Γραμματεία.

#### **4.7 Εκπαίδευση φοιτητών/τριών στην ερευνητική μεθοδολογία και δεοντολογία**

Η αποτελεσματική εκπαίδευση των φοιτητών/τριών στην ερευνητική μεθοδολογία και δεοντολογία είναι κεντρικός στόχος της Πτυχιακής Εργασίας (**βλ. Ενότητα 3 για λεπτομέρειες**), όπως και όλων των μαθημάτων του ΠΠΣ των οποίων η εξέταση περιλαμβάνει την εκπόνηση γραπτής εργασίας. Οι επόπτες καθηγητές των φοιτητών/τριών που εκπονούν Πτυχιακή Εργασία οφείλουν να τους/τις ενημερώνουν για τους όρους συγγραφής και δημοσιοποίησης πτυχιακών εργασιών που καθορίστηκαν με την υπ' αριθ. 65/30.07.2015 Απόφαση της Συγκλήτου του ΠΠ. Για την αποτροπή φαινομένων λογοκλοπής, τα μέλη ΔΕΠ που επιβλέπουν πτυχιακές εργασίες έχουν τη δυνατότητα να κάνουν έλεγχο των εργασιών των φοιτητών/τριών τους τους μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής Turnitin, η οποία υποστηρίζεται από το Πανεπιστήμιο Πατρών (<http://library.upatras.gr/plagiarism>).

Επιπλέον, το ΠΠΣ του ΤΦ προσφέρει μια σειρά μαθημάτων κατά τον Β' Κύκλο Σπουδών (βλ. τον **Οδηγό Σπουδών 2016-17** στο Παράρτημα 2.1), τα οποία αποσκοπούν στην ενημέρωση και εξοικείωση των φοιτητών/τριών με καίριες όψεις της ερευνητικής μεθοδολογίας που εφαρμόζεται σε κάθε Ειδίκευση. Τα μαθήματα αυτά είναι τα εξής: «Αρχαία Ελληνικά Πεζογραφικά Κείμενα» (Κλασική Ειδίκευση), «Ερευνητικά και Μεθοδολογικά Ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας» (BNEΣ), «Ερευνητικά Ζητήματα Διαχρονικής Γλωσσολογίας» (Γλωσσολογία). Παράλληλα, στο κάθε διδασκόμενο μάθημα οι φοιτητές/τριες, με ευθύνη των διδασκόντων,

ενημερώνονται λεπτομερώς και εξασκούνται στις απαραίτητες γενικές και ειδικές ακαδημαϊκές δεξιότητες.

#### **4.8 Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement)**

Η Γραμματεία του ΤΦ χορηγεί σε όλους τους αποφοίτους Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας, το οποίο αναγράφει τα μαθήματα του ΠΠΣ στα οποία εξετάστηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, καθώς και τις πιστωτικές μονάδες (ECTS) οι οποίες απονέμονται για κάθε μάθημα. Σε συμφωνία με την υπ' αριθ. 491/20.12.2012 απόφαση της Συγκλήτου του ΠΠ, το ΤΦ έχει ολοκληρώσει την απαιτούμενη διαδικασία για τη χορήγηση Παραρτήματος Διπλώματος (Diploma Supplement), σε συνεργασία με τη ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου Πατρών. Παράρτημα Διπλώματος θα εκδίδεται για τους/τις πτυχιούχους φοιτητές/τριες με έτος εισαγωγής 2015-16 και εξής. Υπόδειγμα του Παραρτήματος Διπλώματος που χορηγεί το ΤΦ (στα ελληνικά και στα αγγλικά) παρατίθεται στα Παραρτήματα.

## **5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ**

ΤΑ ΑΕΙ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ, ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ, ΤΗΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.

### **5.1 Στελέχωση του ΤΦ**

Το διδακτικό προσωπικό του ΤΦ απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ, μέλη ΕΔΠΙ, καθώς και από συμβασιούχους διδάσκοντες ορισμένου χρόνου, οι οποίοι προσλαμβάνονται περιοδικά για να καλύψουν συγκεκριμένες διδακτικές ανάγκες του Τμήματος.

### **5.2 Διαδικασίες επιλογής και εξέλιξης των μελών του διδακτικού προσωπικού**

Το ΤΦ διασφαλίζει την υψηλή ποιότητα του διδακτικού προσωπικού εφαρμόζοντας τις διαδικασίες επιλογής και εξέλιξης των μελών του και τις πρακτικές για τη διασφάλιση της διαφάνειας και αξιοκρατίας, όπως ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και τους κανονισμούς του Πανεπιστημίου Πατρών περί πρόσληψης και αξιολόγησης προσωπικού (βλ. Κανονιστική Απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πατρών με ΦΕΚ Β' 628/2017, η οποία αναφέρεται στη «Διαδικασία προκήρυξης και επιλογής και εξέλιξης Καθηγητών και υπηρετούντων Λεκτόρων, ανανέωσης και μονιμοποίησης των επί θητεία Επίκουρων Καθηγητών του Πανεπιστημίου Πατρών»). Τα αντικείμενα στα οποία προκηρύσσονται οι νέες θέσεις αποφασίζονται από τη Γενική Συνέλευση, σύμφωνα με τις ανάγκες κάλυψης των γνωστικών αντικειμένων του προγράμματος σπουδών και κατόπιν σχετικής εισήγησης από τις Ειδικεύσεις. Κατά τα προβλεπόμενα, το ΤΦ αναρτά όλα τα σχετικά έγγραφα στο ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα ΑΠΕΛΛΑ μέσω του οποίου διαχειρίζεται όλες τις διαδικασίες προκήρυξης, εκλογής και εξέλιξης καθηγητών στις διάφορες βαθμίδες, καθώς και τους ανανεωμένους καταλόγους που αφορούν τη μονιμοποίηση των επί θητεία Επίκουρων καθηγητών. Συγχρόνως, μέσω του ΑΠΕΛΛΑ, το ΤΦ καταρτίζει και ενημερώνει τα μητρώα της ημεδαπής και αλλοδαπής από τα οποία επιλέγονται τα μέλη των εκλεκτορικών σωμάτων με διαφανείς διαδικασίες.

### **5.3 Διαδικασίες επιμόρφωσης και περαιτέρω ερευνητικής εξέλιξης του διδακτικού προσωπικού**

Το ΤΦ προσφέρει ευκαιρίες ανέλιξης και προωθεί την επαγγελματική και ερευνητική εξέλιξη του ακαδημαϊκού προσωπικού μέσα από ποικίλες συμφωνίες συνεργασίας με πανεπιστήμια της αλλοδαπής και ερευνητικά προγράμματα, όπως το Πρόγραμμα «Κ. Καραθεοδωρή». Το Πρόγραμμα αυτό αποτελεί μια σημαντική δράση του Πανεπιστημίου Πατρών, καθώς συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική και επιστημονική ενίσχυση της βασικής έρευνας (μεταπτυχιακών και μεταδιδακτορικών φοιτητών/τριών), μέσα από τη χρηματοδότηση προτάσεων κατά προτίμηση χαμηλόβαθμων ακαδημαϊκών μελών. Επίσης, το ΤΦ έχει υπογράψει πολυάριθμες διμερείς συμφωνίες συνεργασίας ERASMUS+ με πανεπιστήμια του εξωτερικού, στο πλαίσιο των οποίων το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος αναπτύσσει σημαντική διδακτική και ερευνητική δραστηριότητα (βλ. **λεπτομέρειες στην Ενότητα 4**). Έτσι, μέσω των δια-πανεπιστημιακών συμφωνιών συνεργασίας και των ερευνητικών προγραμμάτων, δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για τη σύνδεση εκπαίδευσης-έρευνας, καθώς στα ερευνητικά προγράμματα συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ του ΤΦ τα οποία στη συνέχεια διοχετεύουν τα αποτελέσματα της έρευνας στη διδασκαλία στο Πανεπιστήμιο Πατρών, αλλά και σε άλλα ελληνικά και ξένα

πανεπιστήμια ως επισκέπτες καθηγητές. Παράλληλα, το Τμήμα διοργανώνει συστηματικά ημερίδες, συνέδρια και colloquia, όπου παρουσιάζονται τα πορίσματα ή οι υποθέσεις εργασίας της ερευνητικής δραστηριότητας του διδακτικού προσωπικού ή μελών ΔΕΠ άλλων πανεπιστημίων.

#### **5.4 Διασφάλιση της ποιότητας του διδακτικού προσωπικού**

Το ΤΦ επιδιώκει να διασφαλίσει την υψηλή ποιότητα όλου του προσωπικού και της αποδοτικότητάς του με την τήρηση των υποχρεώσεών του (συνεπές ωράριο εργασίας, συστηματική παρουσία στους πανεπιστημιακούς χώρους πέραν του διδακτικού έργου, συμμετοχή στα συλλογικά όργανα και σε άλλα διοικητικά καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί) και έλεγχο των επιδόσεών του μέσα από μια αυστηρά οργανωμένη διοικητική πυραμίδα (ΦΕΚ 1062/14.07.2004, τ. Β, Κεφ. Ζ, Άρθρο 34 «Όργανα Ελέγχου εκπλήρωσης των Πανεπιστημιακών υποχρεώσεων»). Σε περίπτωση προγραμματισμένης απουσίας (για επαγγελματικούς ή προσωπικούς λόγους), το διδακτικό προσωπικό υποβάλλει επίσημο αίτημα στα αρμόδια όργανα του ΤΦ και του Πανεπιστημίου. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των ημερών απουσίας από το Πανεπιστήμιο (ΦΕΚ 1062/14.07.2004, τ. Β, Κεφ. Η, Άρθρο 35 [«Άδειες Μελών ΔΕΠ»], και Άρθρο 36 [«Αναρρωτικές άδειες μελών ΔΕΠ»]).

Η δυνατότητα επιμόρφωσης του διδακτικού προσωπικού σε ερευνητικά θέματα γίνεται μέσω συμμετοχής του σε συνέδρια (διεθνή και εθνικά), με την παρακολούθηση σεμιναρίων και ειδικών ενημερωτικών ημερίδων, καθώς και μέσω της συμμετοχής του στο Πρόγραμμα του ERASMUS+. Ένα μικρό μέρος των δαπανών για τη συμμετοχή του διδακτικού προσωπικού σε ένα διεθνές συνέδριο ανά έτος καλύπτεται από το Πανεπιστήμιο.

#### **5.5 Φόρτος διδακτικού έργου**

Τα μέλη ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης του ΤΦ, στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους, που τυπικά ορίζονται σε τουλάχιστον 20 ώρες εβδομαδιαίας παρουσίας στο Τμήμα, αναλαμβάνουν τη διδασκαλία τουλάχιστον δύο (2) αυτοδύναμων μαθημάτων (προπτυχιακών ή/και μεταπτυχιακών) ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο (6 ώρες εβδομαδιαίως) και αφιερώνουν τουλάχιστον 3 ώρες εβδομαδιαίως σε ώρες συνεργασίας με τους/τις φοιτητές/τριές τους. Επιπλέον, διαθέτουν τουλάχιστον 3 ώρες εβδομαδιαίως για την επίβλεψη πτυχιακών εργασιών και διατριβών στους/τις προπτυχιακούς/ές, μεταπτυχιακούς/ές και διδακτορικούς/ές φοιτητές/τριες του ΤΦ, καθώς και κατά μέσο όρο 8 ώρες εβδομαδιαίως στα λοιπά ακαδημαϊκά και διοικητικά τους καθήκοντα (π.χ. συμμετοχή σε επιτροπές, σύνταξη εισηγητικών εκθέσεων, ετοιμασία προγράμματος σπουδών, ακαδημαϊκές δραστηριότητες της ΣΑΚΕ και του ΤΦ ειδικότερα, κ.ά.). Το κατώτερο όριο ωρών διδασκαλίας είναι 6 ώρες και το ανώτερο 12, με κριτήριο των κάλυψη όλων των διδακτικών αναγκών. Τα μέλη ΕΔΙΠ του Τμήματος παρέχουν αριθμό διδακτικών ωρών ανάλογο με αυτό των μελών ΔΕΠ εβδομαδιαίως, όπως ορίζει η σχετική νομοθεσία (παρ. 11α του άρθρου 27 του ν. 4386/2016). Τα μέλη ΕΔΙΠ υποχρεούνται να παρέχουν κάθε μορφής διδακτικό έργο με αριθμό διδακτικών ωρών ανάλογο με αυτό των μελών ΔΕΠ, καθώς και κάθε μορφής επιστημονικό-ερευνητικό έργο, να συμμετέχουν ενεργά στα συλλογικά όργανα του Ιδρύματος, καθώς και σε επιτροπές και συμβούλια αυτού και να παρευρίσκονται στους πανεπιστημιακούς χώρους είκοσι δύο (22) ώρες εβδομαδιαίως κατ' ελάχιστο.



## 5.6 Αξιολόγηση διδακτικού έργου

Όλοι οι διδάσκοντες και όλα τα μαθήματα ανεξαιρέτως αξιολογούνται, κάθε εξάμηνο, από τους/τις φοιτητές/τριες με τρόπο που διασφαλίζει την ανωνυμία και την αμεροληψία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4009/2011, στην απόφαση του Συμβουλίου Ιδρύματος (συνεδρ. 44/6.12.2016) και τη σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου (συνεδρ. 104/1.12.2016, βλ. ΦΕΚ Β' 628/01.03.2017, Άρθρο 7) του Πανεπιστημίου Πατρών, καθώς και στις σχετικές οδηγίες και κατευθύνσεις της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (Α.ΔΙ.Π.) στο πλαίσιο των διαδικασιών εσωτερικής αξιολόγησης των Α.Ε.Ι. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να συμπληρώσουν ανώνυμα ηλεκτρονικά συγκεκριμένα ερωτηματολόγια για τον κάθε διδάσκοντα και το κάθε μάθημα, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ερωτήσεων αναφορικά με τη συνέπεια, την ακαδημαϊκή υπευθυνότητα, τη διδακτική ικανότητα, τον γνωσιακό ορίζοντα του κάθε μέλους ΔΕΠ, καθώς και τη βιβλιογραφική επάρκεια, τις μεθόδους διδασκαλίας, τη χρήση νέων τεχνολογιών, την καταλληλότητα του παρεχόμενου μαθησιακού υλικού για το κάθε μάθημα (βλ. Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης 2016-17, σσ. 39-43, αναρτημένη στον ιστότοπο του ΤΦ). Τα αποτελέσματα τα επεξεργάζεται η ΜΟΔΙΠ και τα ανακοινώνει στο πληροφοριακό της σύστημα, όπου κάθε μέλος ΔΕΠ έχει πρόσβαση, ώστε να μπορεί να παρακολουθεί την πορεία της αξιολόγησης της διδακτικής του ικανότητας από τους/τις φοιτητές/τριες σε κάθε μάθημα και να βελτιώνει τα σημεία όπου παρουσιάζονται αδυναμίες (βλ. και Ενότητες 3, 7 και 9). Η αξιολόγηση της διδακτικής ικανότητας είναι ένα από τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης των μελών ΔΕΠ για την πρόσληψη και την εξέλιξή τους. Η ΟΜΕΑ αποστέλλει τα στοιχεία της αξιολόγησης της διδακτικής ικανότητας στην Τριμελή Εισηγητική Επιτροπή, η οποία είναι υποχρεωμένη από τον νόμο να τα λάβει υπόψη της κατά τη σύνταξη της Εισηγητικής Έκθεσης. Σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, η διδακτική ικανότητα υποψηφίων μελών ΔΕΠ, που δεν υπηρετούν στο Πανεπιστήμιο Πατρών, αξιολογείται με βάση ένα (1) δοκιμαστικό/υποδειγματικό μάθημα, το οποίο παρακολουθούν φοιτητές/τριες του οικείου Τμήματος και όσα μέλη του εκλεκτορικού σώματος και της Συνέλευσης του Τμήματος επιθυμούν. Ο τίτλος του μαθήματος, ο τόπος, η ημέρα και η ώρα της διεξαγωγής του δοκιμαστικού μαθήματος γνωστοποιούνται στον υποψήφιο πέντε (5) ημέρες πριν από τη διάλεξη με ευθύνη του Προέδρου του Τμήματος και μετά από συνεννόηση με τον αντίστοιχο Υπεύθυνο της Ειδίκευσης. Ο φάκελος με τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων αποστέλλεται με ευθύνη του Προέδρου του Τμήματος στον συντονιστή της Τριμελούς Εισηγητικής Επιτροπής με σκοπό αυτά να ληφθούν υπόψη στην αξιολόγηση της διδακτικής ικανότητας του υποψηφίου κατά τη σύνταξη της Εισηγητικής Έκθεσης.

## 5.7 Ανάπτυξη της ποσότητας και ποιότητας του ερευνητικού έργου

Τα μέλη ΔΕΠ των τριών ειδικεύσεων του ΤΦ εκπονούν ατομική έρευνα ή έρευνα σε συνεργασία με άλλα μέλη ΔΕΠ του ΤΦ ή άλλων Τμημάτων του ΠΠ ή άλλων ελληνικών ή ξένων ΑΕΙ, στους τομείς των ενδιαφερόντων τους. Οι επιμέρους Ειδικεύσεις αναπτύσσουν ομαδικές ερευνητικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων εθνικής και ευρωπαϊκής εμβέλειας (βλ. Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης 2016-2017, πίνακες 15, 16 και 17 του Παραρτήματός της). Η ερευνητική δραστηριότητα του ΤΦ σε επίπεδο ατομικής (μελών ΔΕΠ και ΕΔΙΠ) και ευρύτερης (ερευνητικών προγραμμάτων) έρευνας είναι δημοσιοποιημένη και επικαιροποιείται συνεχώς μέσω του ιστότοπου του ΤΦ, των δημοσιεύσεων σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά και θεματικούς τόμους και των εκδόσεων και ενεργειών προώθησης από τον ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πατρών

([http://rdo.upatras.gr/v1/academic\\_directory](http://rdo.upatras.gr/v1/academic_directory)), καθώς και μέσω ατομικών ιστοσελίδων των μελών ΔΕΠ σε ανεξάρτητους διεθνείς ιστότοπους δικτύωσης ερευνητών απ' όλο τον κόσμο (π.χ. [www.academia.edu](http://www.academia.edu), [www.researchgate.net](http://www.researchgate.net)). Το ερευνητικό και επιστημονικό έργο των μελών του ΤΦ, όπως επιβεβαιώνεται από τα σχετικά ποσοτικά δεδομένα, διατηρείται σε υψηλό επίπεδο και ως προς τις δημοσιεύσεις, αλλά και ως προς την αναγνώρισή του, σε σύγκριση και με άλλα ομοταγή τμήματα της χώρας. Τα ερευνητικά και επιστημονικά επιτεύγματα του ακαδημαϊκού και επιστημονικού προσωπικού του ΤΦ συνεχίζουν να είναι υψηλά παρά τη συνεχώς μειούμενη χρηματοδότηση προς τα ελληνικά ΑΕΙ.

### **5.8 Καινοτομία στις διδακτικές μεθόδους**

Το ΤΦ ενθαρρύνει την καινοτομία στις διδακτικές μεθόδους και την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία. Όλες οι αίθουσες διδασκαλίας είναι εξοπλισμένες με βιντεοπροβολείς και υπολογιστές, ενώ σε 2 από αυτές έχουν εγκατασταθεί διαδραστικοί πίνακες (**βλ. και Ενότητα 10**). Η παρουσίαση των διαλέξεων υποστηρίζεται συνεπώς από τη χρήση πολυμεσικού υλικού, το οποίο εμπλουτίζει τη διδακτική εμπειρία και εμπλέκει τους/τις φοιτητές/τριες πιο ενεργά και δημιουργικά στη μαθησιακή διαδικασία. Παράλληλα, σε όλα τα μαθήματα χρησιμοποιείται η πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης e-class, μέσω της οποίας γίνεται η επικοινωνία φοιτητών/τριών και διδασκόντων και η ανάρτηση υποστηρικτικού υλικού για το κάθε μάθημα (**βλ. και Ενότητες 3 και 8**). Πέρα από τα 18 Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα (με τη μορφή βιντεοσκοπημένων διαλέξεων), που είναι διαθέσιμα δωρεάν για κάθε ενδιαφερόμενο, στο Τμήμα λειτουργούν τέσσερα εργαστήρια (βλ. ιστοσελίδα του Τμήματος, καθώς και **αναλυτικές πληροφορίες στην Ενότητα 6**), μέσω των οποίων το διδακτικό προσωπικό ακολουθεί την επιστημονική εξέλιξη των επιμέρους αντικειμένων διοχετεύοντας τα πορίσματα της έρευνας στη διδασκαλία. Επιπλέον, το 2016 ιδρύθηκε στο Τμήμα, με ομόφωνη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης (ΚΕΨΕΜ) με 30 θέσεις δικτύου, το οποίο συνδέθηκε με τη διδασκαλία και αποτελεί χώρο εξοικείωσης των φοιτητών/τριών με τις νέες τεχνολογίες. Στο ΚΕΨΕΜ απασχολείται μέλος ΕΔΙΠ με επιστημονικό αντικείμενο τη χρήση λογισμικού στην εκπαίδευση, το οποίο παρέχει σεμινάρια εκπαίδευσης των φοιτητών/τριών στη χρήση νέων τεχνολογιών στις ανθρωπιστικές επιστήμες (**βλ. αναλυτικότερα στην Ενότητα 6**).

### **5.9 Προσέλκυση μελών ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου στο ΠΠΣ**

Το ΤΦ εφαρμόζει πολιτικές προσέλκυσης μελών ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου, μέσα από προσκλήσεις για συμμετοχή στη διδασκαλία ειδικών αντικειμένων, σε ημερίδες, συνέδρια και colloquia πάνω σε θέματα αιχμής, στους επιστημονικούς κλάδους που υπηρετούν οι τρεις ειδικεύσεις. Η συνεργασία με διακεκριμένους επιστήμονες από σημαντικά πανεπιστήμια της Ελλάδας, της Ευρώπης και της Αμερικής, όπως αποτυπώνονται στον Οδηγό Σπουδών, πιστοποιεί την υψηλή ποιότητα της επιστημονικής και ακαδημαϊκής δραστηριότητας του Τμήματος.

## **6. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ**

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΕΠΑΡΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ. ΑΦΕΝΟΣ ΜΕΝ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΕΠΑΡΚΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ, ΑΦΕΤΕΡΟΥ ΔΕ ΝΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΥΝ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ Σ' ΑΥΤΕΣ ΜΕ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ (Π.Χ. ΑΙΘΟΥΣΕΣ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΔΙΚΤΥΑ, ΣΙΤΙΣΗ, ΣΤΕΓΑΣΗ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, Κ.ΛΠ.).

Το ΤΦ ανήκει στη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών (ΣΑΚΕ) και ιδρύθηκε το 1994 (Π.Δ. 305/94, ΦΕΚ 163/4-10-1994). Δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές του το ακαδημαϊκό έτος 1997-98, και αυτονομήθηκε τον Οκτώβριο του 2001. Το ΤΦ δεν στεγάζεται σε ενιαίο κτήριο, αλλά σε 7 αυτόνομα, στα οποία στεγάζονται: α) η Γραμματεία, το γραφείο του/της Προέδρου του Τμήματος και η Αίθουσα Συνελεύσεων (Κ17), β) τα γραφεία των μελών ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ (Κ7/Κ33), γ) οι Μεταπτυχιακοί, υποψήφιοι διδάκτορες και μετα-διδάκτορες (Κ28), ενώ το «Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης» (ΚΕΨΕΜ) και το Αναγνωστήριο στεγάζονται στο κτήριο Κ10. Το ΤΦ επίσης διαθέτει τρία αμφιθέατρα μεγάλης χωρητικότητας (ΑΔ, ΠΑΜ 14 και «Όλγα Βαρτζιώτη») για διαλέξεις σε ακροατήρια έως 120 ατόμων, και 2 μικρές αίθουσες, “Aula” και “Conventiculum”, στο κτήριο Κ7, χωρητικότητας 12 και 30 θέσεων, αντίστοιχα. Όλες οι αίθουσες είναι εξοπλισμένες με βιντεοπροβολείς και υπολογιστές, ενώ σε 2 από αυτές έχουν εγκατασταθεί και διαδραστικοί πίνακες.

Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΦ έχουν στη διάθεσή τους για τις διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες τους (π.χ. συνέδρια, ημερίδες ή διαλέξεις προσκεκλημένων ομιλητών) το ηλεκτρονικό αιθουσιολόγιο του Πανεπιστημίου Πατρών, το οποίο τους παρέχει άμεση πληροφόρηση για τη διαθεσιμότητα αιθουσών εντός της Πανεπιστημιούπολης Πατρών.

Το αιθουσιολόγιο βρίσκεται αναρτημένο στον σύνδεσμο:

<http://classrooms.upatras.gr/index.php>

### **6.1 Ανθρώπινο δυναμικό**

Το ΤΦ διοικείται από τον/την Πρόεδρο, που αναπληρώνεται από τον/την Αναπληρωτή/Αναπληρώτρια Πρόεδρο, και τη Γ.Σ. που αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ του ΤΦ, τους/τις εκπροσώπους των φοιτητών/τριών, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών, και των μελών Ε.Τ.Ε.Π. και ΕΔΙΠ. Το προσωπικό αυτό υποστήριξε κατά το έτος 2016-17 ακαδημαϊκά ή/και διοικητικά περίπου 1.200 προπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες, 60 μεταπτυχιακούς/ές και 40 υποψήφιους διδάκτορες. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΦ ανέλαβαν, όπως ορίζει ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του ΠΠ, ΦΕΚ 1062/14.07.2004, τ. Β, Κεφ. Ζ, Άρθρο 28), τη διδασκαλία των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών μαθημάτων, τη (συν)επίβλεψη πτυχιακών/διπλωματικών, μεταπτυχιακών εργασιών και διδακτορικών διατριβών, καθώς και τον συντονισμό ερευνητικών προγραμμάτων και των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών. Αντίστοιχα, τα μέλη ΕΔΙΠ ανέλαβαν τη διδασκαλία αυτοδύναμων μαθημάτων, φροντιστηρίων και σεμιναρίων, όπως ορίζει ο Νόμος 4310/2014, Άρθρο 78.

Το επιστημονικό προσωπικό κατανέμεται σε 3 Ειδικεύσεις και υποστηρίζεται από 4 εργαστήρια, το «Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης» και τη Βιβλιοθήκη του ΤΦ.

## 6.2 Ερευνητικά Εργαστήρια: Αποστολή - Στελέχωση - Εξοπλισμός

Στο ΤΦ λειτουργούν 4 εργαστήρια τα οποία υποστηρίζουν τη διδακτική και ερευνητική δράση των μελών του:

- Το «Εργαστήριο Νεοελληνικών Διαλέκτων» («ΕΝΙΔΙ») (<http://imgd.philology.upatras.gr/index.php/el/>) ιδρύθηκε το 2000 με Φ.Ε.Κ. 990/28.5.2015, τεύχος Β'. Στόχο έχει τη μελέτη και καταγραφή των νεοελληνικών διαλέκτων μέσα από τη δημιουργία μιας οργανωμένης βάσης δεδομένων με διαλεκτικό προφορικό υλικό των νεοελληνικών διαλέκτων, τη διάσωση της γλωσσικής ποικιλίας και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στεγάζεται, μαζί με τη δική του Βιβλιοθήκη, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο του ΤΦ (Κτήριο 33) και λειτουργεί υπό τη διεύθυνση της Καθηγήτριας Γλωσσολογίας Α. Ράλλη. Πλαισιώνεται από ερευνητική ομάδα που αποτελείται από μέλη ΔΕΠ της Ειδικευσης Γλωσσολογίας, μεταδιδάκτορες, υποψήφιους διδάκτορες και μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες. Τα προϊόντα του Εργαστηρίου Νεοελληνικών Διαλέκτων αποτελούν σημείο αναφοράς στη σύγχρονη διαλεκτολογική μελέτη και είναι διαθέσιμα στην επιστημονική κοινότητα και τους τοπικούς φορείς. Οι δράσεις του Εργαστηρίου χρηματοδοτούνται μέσα από ερευνητικά προγράμματα. Το Εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με 9 υπολογιστές, 4 εκτυπωτές, 1 φωτοτυπικό μηχάνημα και 1 πολυμηχάνημα, 1 υπερσύγχρονο σκάνερ, κατάλληλο για ψηφιοποίηση παλαιών χειρογράφων και φωτογραφιών, 2 καμπίνες ηχογράφησης, 1 μηχάνημα ψηφιοποίησης παλαιών ηχογραφήσεων, 1 βιντεοκάμερα, 3 ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές και 13 Μαγνητόφωνα ψηφιακής τεχνολογίας, καθώς και με προγράμματα αναγνώρισης φωνής και επεξεργασίας ψηφιακού υλικού. Το εργαστήριο χρηματοδοτείται από έσοδα προερχόμενα από την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων και τη διάθεση ερευνητικών προϊόντων, όπως προβλέπεται από το Φ.Ε.Κ. της ίδρυσής του (990/28.5.2015, τεύχος Β, Άρθρο 6).
- Το «Εργαστήριο Παλαιογραφίας» (<http://philology.upatras.gr/paleografy/>) ιδρύθηκε το 2004 με Υπουργική Απόφαση (Φ.Ε.Κ. 1240/2004) και λειτουργεί υπό τη διεύθυνση της Επίκουρης Καθηγήτριας Βυζαντινής Φιλολογίας Ε. Κιαπίδου. Συστεγάζεται στο κτήριο Κ10 με το «Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης» και στελεχώνεται από μέλη ΔΕΠ της Κατεύθυνσης ΒΝΕΣ και της Κλασικής Κατεύθυνσης. Το Εργαστήριο εξυπηρετεί τις διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών της Κατεύθυνσης στα επιστημονικά πεδία της ελληνικής Παλαιογραφίας-Κωδικολογίας, της εκδοτικής και της κριτικής των κειμένων της κλασικής, βυζαντινής και νεοελληνικής γραμματείας. Δραστηριοποιείται στην οργάνωση συνεδρίων, ημερίδων και σεμιναρίων με προσκεκλημένους ομιλητές σε θέματα των ερευνητικών ενδιαφερόντων της Κατεύθυνσης. Το Εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με ηλεκτρονικό υπολογιστή, μηχάνημα ανάγνωσης μικροφίλμ και microfiches (Kodak 3000 DSV-E) και διαθέτει Αρχείο μικροφίλμ ελληνικών χειρογράφων της μεσαιωνικής και της νεότερης εποχής. Το Εργαστήριο χρηματοδοτείται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του ΤΦ.
- Το «Εργαστήριο Μελέτης Μύθου και Θρησκείας στην Ελληνική και Ρωμαϊκή Αρχαιότητα» («ΕΜΜΥΘΑ»), ιδρύθηκε το 2004 (Φ.Ε.Κ. 990/28.5.2015, τεύχος

Β') και λειτουργεί υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας Μ. Χριστόπουλου (<http://mythreligion.philology.upatras.gr/index.html>). Στελεχώνεται από μέλη της Κλασικής Κατεύθυνσης και συστεγάζεται στο κτήριο Κ10 με το «Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης». Η δράση του περιλαμβάνει τη διοργάνωση διεθνών συνεδρίων, ημερίδων, εκπαιδευτικών σεμιναρίων και διαλέξεων, την έκδοση συλλογικών τόμων και την έκδοση του ηλεκτρονικού περιοδικού *Electra*. Το εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με πλήρες σύστημα τηλεδιάσκεψης και χρηματοδοτείται από έσοδα προερχόμενα από την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων και τη διάθεση ερευνητικών προϊόντων, όπως προβλέπεται από το Φ.Ε.Κ. της ίδρυσής του (990/28.5.2015, τεύχος Β, Άρθρο 6).

- Το «Εργαστήριο Νεοελληνικής Φιλολογίας: Αρχαιακά Τεκμήρια και Τύπος» («ΕΑΤΤ») (<http://eatt.philology.upatras.gr/>) ιδρύθηκε τον Αύγουστο του 2016 (Φ.Ε.Κ. 27071/12.8.2016, Τ.2). Στεγάζεται σε 2 χώρους της ΒΚΠ, στον δεύτερο όροφο της ΒΚΠ, όπου φυλάσσονται οι προσωπικές βιβλιοθήκες των δωρητών, και στο ισόγειο της ΒΚΠ, όπου απόκειται το αρχαιακό υλικό. Λειτουργεί υπό τη διεύθυνση της Καθηγήτριας Νεοελληνικής Φιλολογίας Κ. Κωστίου. Το Εργαστήριο λειτουργεί ως φορέας επιστημονικής αξιοποίησης λογοτεχνικών αρχείων και του περιοδικού Τύπου μέσω του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και συνεργασιών με άλλα πανεπιστήμια και έχει ως στόχο την προώθηση της έρευνας στο πεδίο των Νεοελληνικών Σπουδών και της Συγκριτικής Φιλολογίας. Στελεχώνεται από μέλη ΔΕΠ της Ειδίκευσης ΒΝΕΣ του Τμήματος Φιλολογίας, των οποίων η επιστημονική ενασχόληση εμπίπτει στα επιστημονικά, ερευνητικά και διδακτικά ενδιαφέροντα του Εργαστηρίου. Το εργαστήριο χρηματοδοτείται από έσοδα προερχόμενα από την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων και τη διάθεση ερευνητικών προϊόντων, όπως προβλέπεται από το Φ.Ε.Κ. της ίδρυσής του (27071/12.8.2016, Τ.2, Άρθρο 6).

### 6.3 Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης

Το «Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης» (ΚΨΕΜ) στεγάζεται στο κτήριο Κ10, όπου μέχρι τον Ιούλιο 2016 στεγαζόταν η Βιβλιοθήκη/Σπουδαστήριο του ΤΦ. Περιλαμβάνει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων με ψηφιακό εξοπλισμό (32 υπολογιστές, 2 laptop, 1 βιντεοπροβολέα, 1 σκάνερ, 1 εκτυπωτή, 2 UPS, και 1 εκτυπωτικό μηχάνημα). Η αίθουσα εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές ανάγκες του ΤΦ, καθώς χρησιμοποιείται για τη διδασκαλία σεμιναρίων και εργαστηριακών ασκήσεων, για ατομική ή ομαδική μελέτη, για τηλεδιασκέψεις και για έρευνα και βιβλιογραφική ενημέρωση. Το ΚΨΕΜ είναι στελεχωμένο (από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018) με 1 μέλος ΕΔΙΠ, που είναι και ο τεχνικός υπεύθυνος του Τμήματος.

### 6.4 Βιβλιοθήκη

Μέχρι τον Ιούλιο 2016 το ΤΦ διέθετε δική του Τμηματική Βιβλιοθήκη, η οποία στεγαζόταν στο κτήριο Κ10. Έκτοτε, με ομόφωνη απόφαση της Γ.Σ., το ΤΦ ενσωμάτωσε το μεγαλύτερο μέρος της συλλογής βιβλιακών πόρων του στη Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (ΒΚΠ) του Πανεπιστημίου Πατρών. Η συλλογή περιλαμβάνει βιβλιογραφικές πηγές (15.000 εξειδικευμένα βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, λεξικά και έργα αναφοράς), καθώς και ηλεκτρονικές βιβλιογραφικές βάσεις (*TLG*, *JSTOR*) που υποστηρίζουν τους/τις διδάσκοντες/ουσες και τους/τις φοιτητές/τριες στη διδασκαλία, τη μελέτη και την έρευνα. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 πραγματοποιήθηκαν αγορές νέων βιβλίων για όλες τις

ειδικεύσεις, εν μέρει από τα κονδύλια του τακτικού προϋπολογισμού του ΤΦ και εν μέρει από τα έσοδα του ΠΜΣ, σημαντικό μέρος των οποίων διατίθεται για αυτόν τον σκοπό (βλ. και Ενότητα 10).

Στον χώρο του «Κέντρου Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης» υπάρχει μια περιορισμένη βιβλιακή συλλογή που περιέχει επιλεγμένα βιβλία/συγγράμματα και έργα αναφοράς, προς διευκόλυνση των φοιτητών/τριών και διδασκόντων των μαθημάτων που περιλαμβάνονται στα ΠΠΣ και ΜΠΣ του ΤΦ. Την ευθύνη εμπλουτισμού και ανανέωσης της συλλογής βιβλιακών πόρων του Τμήματος, σε συνεργασία με το προσωπικό της ΒΚΠ και τα μέλη της Επιτροπής Βιβλιοθήκης του Τμήματος, έχει ειδικός βιβλιοθηκονόμος, μέλος ΕΤΕΠ του ΤΦ.

## 6.5 Άλλες υπηρεσίες

### *Ιστοσελίδα (βλ. και Ενότητα 8)*

Το ΤΦ διαθέτει ανανεωμένο ιστότοπο [www.philology.upatras.gr](http://www.philology.upatras.gr), όπου αναρτώνται όλες οι πληροφορίες που αφορούν, μεταξύ άλλων:

- Τη δομή και οργάνωσή του
- Τη στελέχωσή του (μέλη ΔΕΠ, ΕΔΠ, με τα αναλυτικά βιογραφικά και εργογραφικά τους στοιχεία, μέλη ΕΤΕΠ, διοικητικό προσωπικό)
- Τη διδασκαλία (πρόγραμμα μαθημάτων, οδηγός σπουδών, κανονισμός σπουδών).
- Τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές δράσεις εντός και εκτός Τμήματος (προγράμματα κινητικότητας, υποτροφίες, ερευνητικά προγράμματα με συμμετοχή των φοιτητών/τριών).
- Τις εκδηλώσεις του Τμήματος (σεμινάρια, ομιλίες, διαλέξεις, συνέδρια), οι οποίες είναι πάντοτε ανοιχτές.

### *Ηλεκτρονικές υπηρεσίες*

Οι φοιτητές/τριες του ΤΦ έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Πατρών όπως:

- Πανεπιστημιακό e-mail
- Ηλεκτρονική Γραμματεία
- Υπηρεσία VPN
- Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης (eclass)
- Δίκτυο eduroam
- Ψηφιακές και ηλεκτρονικές συλλογές της ΒΚΠ. Αυτές συμπεριλαμβάνουν ψηφιακές βιβλιοθήκες αρχαίων ελληνικών κειμένων (*Thesaurus Linguae Graecae*) ή κάποιων εξειδικευμένων επιστημονικών περιοδικών (*JSTOR*), ψηφιοποιημένα ελληνικά λογοτεχνικά περιοδικά, όπως και το Ιδρυματικό Αποθετήριο «Νημερτής»

Ο πλήρης κατάλογος των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που προσφέρονται στους/τις φοιτητές/τριες του ΤΦ παρατίθεται στην ιστοσελίδα του ΤΦ (πβ. και Ενότητα 8).

## 6.6. Αξιολογήση επάρκειας μαθησιακών πόρων

Το ΤΦ καταβάλλει διαρκώς προσπάθεια για την ορθολογική και αποτελεσματική αξιοποίηση των μαθησιακών πόρων που προβλέπει για τους/τις φοιτητές/τριές του. Ελλείψεις ωστόσο υπάρχουν, και αφορούν:

- Την υποστελέχωση του Τμήματος (μικρός αριθμός μελών ΔΕΠ σε σχέση με τον αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος).
- Την ελλιπή χρηματοδότηση των εργαστηρίων.
- Την τεράστια έλλειψη οικονομικών πόρων για συνδρομές σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων για τις ερευνητικές ανάγκες των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών/τριών (ιδίως όσον αφορά τις συνδρομές σε εξειδικευμένα επιστημονικά περιοδικά, ψηφιακές βιβλιοθήκες αρχαίων, βυζαντινών και ευρωπαϊκών λογοτεχνικών κειμένων, καθώς και ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων για όλες τις Ειδικεύσεις).
- Τη μεγάλη μείωση των κονδυλίων του τακτικού προϋπολογισμού που διατίθενται για αγορά βιβλίων τα τελευταία χρόνια, η οποία έχει προκαλέσει σημαντικά προβλήματα στην ανανέωση της βιβλιακής συλλογής του ΤΦ, με αρνητικές συνέπειες τόσο για την αποτελεσματική επιτέλεση έρευνας από τα μέλη ΔΕΠ, όσο και για την υποστήριξη των μαθημάτων του ΠΜΣ, αλλά και των διδακτορικών φοιτητών του Τμήματος.

## 7. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΤΑ ΔΕΙ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ, ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΠΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ, ΜΕ ΤΡΟΠΟ ΕΝΙΑΙΟ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΑΙ ΑΜΕΣΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ.

### 7.1 Διαδικασίες συλλογής πληροφοριών

Το ΤΦ συλλέγει για κάθε ακαδημαϊκό έτος ποσοτικά στοιχεία που αφορούν το προφίλ του φοιτητικού πληθυσμού, τις επιδόσεις των φοιτητών/τριών του, την πορεία φοίτησής τους καθώς και τα ποσοστά ολοκλήρωσης των σπουδών τους από το σύστημα της Ηλεκτρονικής Γραμματείας, από το πληροφοριακό σύστημα διασφάλισης ποιότητας της ΜΟΔΠ, καθώς και από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Εθνικό Σύστημα Ποιότητας (ΟΠΕΣΠ). Από το πληροφοριακό σύστημα της ΜΟΔΠ το ΤΦ συλλέγει επίσης συγκεντρωτικά στοιχεία για τις αξιολογήσεις των μαθημάτων του ΠΠΣ από τους/τις φοιτητές/τριες. Τα στοιχεία αυτά δημοσιοποιούνται στην Ετήσια Εσωτερική Έκθεση του ΤΦ, η οποία κοινοποιείται σε όλα τα μέλη ΔΕΠ και αναρτάται δημόσια στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<http://philology.upatras.gr/department/axiologisi/>), όπως και στην επίσημη ιστοσελίδα της ΜΟΔΠ (βλ. και Ενότητα 9). Επιπλέον, η Γραμματεία του ΤΦ, υπό την εποπτεία της ΟΜΕΑ, συλλέγει στοιχεία για τη σταδιοδρομία των αποφοίτων του.

### 7.2 Μέθοδοι συλλογής και επεξεργασίας πληροφοριών

Το ΤΦ χρησιμοποιεί ποικίλες μεθόδους συλλογής πληροφοριών για τους/τις φοιτητές/τριές του:

1. Το σύστημα της Ηλεκτρονικής Γραμματείας, το Πληροφοριακό Σύστημα της ΜΟΔΠ, καθώς και το ΟΠΕΣΠ παρέχουν πληροφορίες για την πρόοδο των φοιτητών/τριών και τα ποσοστά ολοκλήρωσης των σπουδών τους.
2. Ερωτηματολόγια για τις αξιολογήσεις των μαθημάτων του ΠΠΣ (υποδείγματά τους και αποτελέσματα της επεξεργασίας τους επισυνάπτονται στα Παραρτήματα· βλ. και παρακάτω).
3. Τηλεφωνικές συνεντεύξεις για την παρακολούθηση της σταδιοδρομίας των αποφοίτων.

Τα ποσοτικά στοιχεία που συλλέγονται μέσω της πρώτης και της δεύτερης μεθόδου γίνονται αντικείμενο στατιστικής επεξεργασίας από τη ΜΟΔΠ. Τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στο πληροφοριακό σύστημα της ΜΟΔΠ. Η Γραμματεία του ΤΦ και η ΟΜΕΑ έχουν την ευθύνη της επεξεργασίας των στοιχείων που αφορούν τους απόφοιτους του Τμήματος.

### 7.3 Συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των πληροφοριών

#### Α. Προφίλ φοιτητικού πληθυσμού

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΠΕΣΠ (βλ. και Παραρτήματα), ο φοιτητικός πληθυσμός του ΤΦ κατανέμεται ως εξής, με βάση 1) τη μέθοδο εισαγωγής και 2) το φύλο:



*Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016*

Μέθοδος Εισαγωγής	Σύνολο εισακτέων	Γυναίκες	Άνδρες
Πανελλήνιες Εξετάσεις	175	138 (79%)	37 (21%)
Κατατακτήριες Εξετάσεις	10	8 (80%)	2 (20%)
Μετεγγραφές βάσει κοινωνικών κριτηρίων	24	15 (63%)	9 (37%)
Λοιπές μέθοδοι	8	5 (63%)	3 (37%)
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>217</b>	<b>166 (76%)</b>	<b>51 (23%)</b>

*Ακαδημαϊκό έτος 2016-2017*

Μέθοδος Εισαγωγής	Σύνολο εισακτέων	Γυναίκες	Άνδρες
Πανελλήνιες Εξετάσεις	172	150 (87%)	22 (13%)
Κατατακτήριες Εξετάσεις	5	5 (100%)	0 (0%)
Μετεγγραφές βάσει κοινωνικών κριτηρίων	28	23 (82%)	5 (18%)
Λοιπές μέθοδοι	7	5 (71%)	2 (29%)
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>212</b>	<b>183 (86%)</b>	<b>29 (13%)</b>

*Άλλα στοιχεία*

- 8 φοιτητές εγγεγραμμένοι ως ΑΜΕΑ κατά τα παραπάνω 2 ακαδημαϊκά έτη

**Β. Ποσοστά ολοκλήρωσης σπουδών (βλ. και Παραρτήματα)**

Ακαδημαϊκό έτος	Εντός της κανονικής διάρκειας φοίτησης	v + 1	v + 2	Περισσότερα του v + 2	ΣΥΝΟΛΟ
<b>2015-2016</b>	8 (5%)	106 (62%)	32 (19%)	26 (15%)	172
<b>2016-2017</b>	13 (8%)	104 (62%)	34 (20%)	16 (10%)	167

Τα παραπάνω στοιχεία για τα ακαδημαϊκά έτη 2015-2016 και 2016-2017 συνάδουν με αυτά που εξάγονται από το πληροφοριακό σύστημα της ΜΟΔΠΙ, από τα οποία προκύπτει ότι, κατά τα τελευταία 6 ακαδημαϊκά έτη (2011-2012 έως 2016-2017), το μεγαλύτερο μέρος όσων αποφοιτούν από το ΤΦ ολοκληρώνει τις σπουδές του πέραν των 4 ετών της κανονικής διάρκειας φοίτησης και, κατά το μεγαλύτερο ποσοστό, στα

5 έτη (βλ. **Πίνακα 7** της ΜΟΔΠ στα Παραρτήματα, όπως και στην Ετήσια Εσωτερική Έκθεση του ΤΦ για το 2016-17).

Ο ρυθμός ολοκλήρωσης των φοιτητικών σπουδών στο ΤΦ παραμένει πρόβλημα, το οποίο όμως είναι σε σημαντικό βαθμό απόρροια εξωγενών παραγόντων, όπως η παράλληλη επαγγελματική απασχόληση των φοιτητών προκειμένου να ενισχύσουν το προσωπικό ή οικογενειακό εισόδημά τους ή η αδυναμία τους να εγκατασταθούν μόνιμα στην Πάτρα που οδηγεί σε ελλιπή παρακολούθηση των μαθημάτων.

### Γ. Επιδόσεις αποφοίτων

(βλ. και **Πίνακα 6** της ΜΟΔΠ για συγκριτικά στοιχεία με τα τελευταία 6 ακαδημαϊκά έτη και **στοιχεία του ΟΠΕΣΠ** στα Παραρτήματα)

*Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016*

Βαθμός πτυχίου	Αριθμός αποφοίτων	Γυναίκες	Άνδρες
5.00-5.99	12 (7%)	11 (92%)	1 (8%)
6.00-6.99	79 (46%)	67 (85%)	12 (15%)
7.00-7.99	61 (35%)	54 (89%)	7 (11%)
8.00-8.99	17 (10%)	14 (82%)	3 (18%)
9.00-10.00	3 (2%)	3 (100%)	0 (0%)
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	172 (100%)	149	23

*Ακαδημαϊκό έτος 2016-2017*

Βαθμός πτυχίου	Αριθμός αποφοίτων	Γυναίκες	Άνδρες
5.00-5.99	6 (4%)	5 (83%)	1 (17%)
6.00-6.99	95 (56%)	81 (85%)	14 (15%)
7.00-7.99	46 (28%)	40 (87%)	6 (13%)
8.00-8.99	20 (12%)	15 (75%)	5 (25%)
9.00-10.00	0 (0%)	0	0
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	167 (100%)	141	26

### Δ. Αξιολογήσεις μαθημάτων και ανταπόκριση στο ΠΠΣ

Τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των αξιολογήσεων των μαθημάτων του ΠΠΣ δείχνουν ότι οι φοιτητές/τριες έμειναν πολύ ικανοποιημένοι/ες από το επίπεδο και τις παροχές του ΠΠΣ, όπως επίσης και από την διδακτική ικανότητα των μελών ΔΕΠ. (Βλ. και την **Ενότητα 9** καθώς και **Παράρτημα 6.3**, για συγκριτικά στοιχεία με τα προγενέστερα 8 ακαδημαϊκά έτη).

#### 7.4 Απορρόφηση αποφοίτων

Η Γραμματεία του ΤΦ δεν διαθέτει πλήρη στοιχεία για την απορρόφηση των αποφοίτων κάθε ακαδημαϊκού έτους. Από πρόσφατη πιλοτική έρευνα που διεξήχθη εντός του 2018, βάσει ερωτηματολογίου της ΟΜΕΑ, σε δείγμα 150 αποφοίτων οι οποίοι ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους στο ΤΦ μεταξύ των ετών 2011-2016 (**βλ. Παραρτήματα 9.1 και 9.2**), προέκυψαν τα εξής ενδεικτικά στοιχεία:

- Οι ποικίλοι και διαφορετικοί εργασιακοί τομείς στους οποίους απορροφώνται πλέον οι απόφοιτοι του ΤΦ είναι αντανάκλαση των ποικίλων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αναπτύσσουν κατά τη διάρκεια των σπουδών αλλά και θετική παρενέργεια των δυσμενών συνθηκών που επικρατούν στην αγορά εργασίας της χώρας κατά την τελευταία πενταετία.
- Τα διαφορετικά επιστημονικά πεδία τα οποία επέλεξε ένα σημαντικό ποσοστό απόφοιτων του ΤΦ για συνέχιση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό πεδίο αντανακλούν τον σύγχρονο διεπιστημονικό χαρακτήρα, την επιστημονική πληθυντικότητα του προγράμματος σπουδών και την ποιοτική εκπαίδευσή τους στη διάρκεια της φοίτησής τους στο Τμήμα.

### **7.5 Αξιοποίηση των στοιχείων**

Τα στοιχεία που συλλέγονται με τις παραπάνω μεθόδους παίζουν κεντρικό ρόλο στο σχεδιασμό της ακαδημαϊκής πολιτικής και των δράσεων του ΤΦ, καθώς και στη βελτίωση των ακαδημαϊκών παροχών του προς τους/τις φοιτητές/τριες (λ.χ. όσον αφορά την καταλληλότητα των υποδομών διδασκαλίας, του ωρολογίου προγράμματος ή των χορηγούμενων συγγραμμάτων). Μέσω της Ετήσιας Εσωτερικής Έκθεσης κοινοποιούνται στα μέλη ΔΕΠ του ΤΦ αλλά και σε όλο το Πανεπιστήμιο, ώστε να ληφθούν υπόψη στον σχεδιασμό της ακαδημαϊκής πολιτικής του Ιδρύματος συνολικά (**βλ. και Ενότητα 9**).

Από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 το ΤΦ, σε συνεργασία με τη ΜΟΔΠ, προσφέρει στους τελειοφοίτους του τη δυνατότητα να συμπληρώσουν προαιρετικά ερωτηματολόγιο τελειοφοίτων για την εμπειρία των σπουδών τους στο Πανεπιστήμιο Πατρών και το ΤΦ ειδικότερα (υπόδειγμα του ερωτηματολογίου τελειοφοίτων επισυνάπτεται στα Παραρτήματα). Αναμένεται πως, σε βάθος χρόνου, η διαδικασία αυτή θα προσφέρει επιπλέον πολύτιμες πληροφορίες για τη βελτίωση του ΠΠΣ και της λειτουργίας του ΤΦ γενικότερα.

## **8. ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**

ΤΑ ΑΕΙ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΜΕΝΑ ΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΟΥΝ ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΤΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΜΕΣΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΤΡΟΠΟ. ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΥΠΩΜΕΝΕΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΑΦΗΝΕΙΑ.

Το ΤΦ παρέχει πλήρη, διαφανή και αξιόπιστη πληροφόρηση για τις ακαδημαϊκές και εκπαιδευτικές του δραστηριότητες, καθώς και τις μαθησιακές και ερευνητικές δυνατότητες που προσφέρει στους/τις φοιτητές/τριές του, με άμεσο και προσβάσιμο τρόπο.

Οι κύριοι δίαυλοι επικοινωνίας που χρησιμοποιεί το Τμήμα για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικών με τη δυναμική δράση του έχουν ηλεκτρονική μορφή και είναι οι εξής:

1. Ο ιστότοπος του Τμήματος ([www.philology@upatras.gr](mailto:www.philology@upatras.gr)) (στο εξής ΙΣΤ).
2. Οι επίσημες ομάδες του Τμήματος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (<https://www.facebook.com/groups/10281381588/>, <https://www.facebook.com/groups/175697935881537/>)
3. Η πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης (e-class) που χρησιμοποιούν τα μέλη του διδακτικού προσωπικού και οι εγγεγραμμένοι/ες στο ΤΦ φοιτητές/τριες.
4. Συμπληρωματικά, πληροφορίες για το ΤΦ (ημερίδες, επιτεύγματα αποφοίτων, παρουσιάσεις του Τμήματος κ.ά.) δημοσιοποιούνται συστηματικά σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, μέσω του περιοδικού του Πανεπιστημίου Πατρών @Up (<https://www.upatras.gr/el/up>), το οποίο φιλοξένησε και ειδικό αφιέρωμα στο ΤΦ (<https://www.upatras.gr/en/node/7420?page=1>)

Οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται μέσω του ΙΣΤ απευθύνονται στους/στις προπτυχιακούς/ές, μεταπτυχιακούς/ές και διδακτορικούς/ές φοιτητές/τριες του ΤΦ, στο διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό του ΤΦ, στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας του ΠΠ καθώς και σε κάθε εξωτερικό φορέα που έχει ενδιαφέρον για τις ακαδημαϊκές και ερευνητικές δράσεις του ΤΦ (φοιτητές και αποφοίτους που αναζητούν μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, φοιτητές άλλων πανεπιστημίων που αναζητούν διασύνδεση με ομοειδή τμήματα της ημεδαπής, μέλη της τοπικής κοινωνίας που επιζητούν πρόσβαση σε εξειδικευμένη γνώση ή στη δια βίου μάθηση, μαθητές των Β/θμιας εκπαίδευσης, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας της ημεδαπής ή της αλλοδαπής).

Το είδος και το εύρος των πληροφοριών που παρέχονται μέσω του ΙΣΤ είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Συγκεκριμένα δίνονται αναλυτικές πληροφορίες: α) για την τοποθεσία του ΤΦ εντός της Πανεπιστημιούπολης του ΠΠ και για τις κτιριακές εγκαταστάσεις του, όπως και τα στοιχεία επικοινωνίας με αυτό· β) για τα όργανα διοίκησης του ΤΦ όπως και τη διοικητική υποστήριξη των λειτουργιών του, η οποία παρέχεται από τη Γραμματεία του· γ) για το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού που στελεχώνει το Τμήμα (ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, έκτακτο διδακτικό προσωπικό (με αναλυτικά βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία), μεταδιδασκατορικοί ερευνητές και μέλη της Γραμματείας) όπως και τα στοιχεία επικοινωνίας τους· δ) για τον τρόπο λειτουργίας του ΠΠΣ με πλήρη αναφορά στα μαθήματα γενικής παιδείας και ειδίκευσης των τριών επιστημονικών Ειδικεύσεων που αναπτύσσει το Τμήμα, καθώς και σε θέματα εισαγωγής,

περιεχομένων της φοίτησης, μαθησιακών διαδικασιών και εξετάσεων· ε) για τον τρόπο λειτουργίας του ΠΜΣ, με πλήρη αναφορά στα γνωστικά πεδία που καλλιεργεί καθώς και στις προϋποθέσεις εισαγωγής, φοίτησης και απονομής τίτλων, όπως διατυπώνονται στον «Εσωτερικό κανονισμό» του, ο οποίος και αναρτάται στον ιστότοπο· στ) για το ακαδημαϊκό προφίλ, το ερευνητικό, συγγραφικό και διδακτικό έργο των μελών ΔΕΠ και ΕΔΙΠ του Τμήματος· ζ) για τις δυνατότητες φοίτησης σε πανεπιστήμια της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρέχονται στους/στις φοιτητές/τριες στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+· η) για υποτροφίες που μπορούν να λάβουν οι φοιτητές από φορείς της χώρας ή εξωτερικούς επιστημονικούς φορείς με τους οποίους συνεργάζεται το ΤΦ (Harvard Summer Program in Greece)· θ) για τους διδακτορικούς τίτλους που έχει απονείμει το ΤΦ, και ι) για τις επιστημονικές δράσεις και λοιπές εκδηλώσεις που οργανώνει το ΤΦ ή/και το Πανεπιστήμιο (διαλέξεις, ημερίδες, συμπόσια, συνέδρια, διεπιστημονικές συνεργασίες).

Μέσω του ΙΣΤ δημοσιοποιούνται επίσημα κείμενα που αφορούν την τρέχουσα ακαδημαϊκή δράση του ΤΦ συμβάλλοντας στη διαφάνεια και τον πλουραλισμό της πληροφορίας. Συγκεκριμένα αναρτώνται: α) ο *Οδηγός Σπουδών* του Τμήματος του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους στην ελληνική γλώσσα, με περιγραφές των μαθημάτων, αναφορά στα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, στις εφαρμοζόμενες διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες καθώς και στις μορφές αξιολόγησης της διδακτικής διαδικασίας και των ακαδημαϊκών δομών· β) το *Ωρολόγιο Πρόγραμμα* και το *Πρόγραμμα Εξετάσεων* του τρέχοντος ακαδημαϊκού εξαμήνου· γ) οι *Ετήσιες Εσωτερικές Εκθέσεις Αξιολόγησης* του ΤΦ καθώς και η *Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης* (2011) του ΤΦ, που αποτελούν εχέγγυα της ποιότητας των προγραμμάτων του, και δ) ο *Κανονισμός Σπουδών του ΠΠΣ* όπως και ο *Εσωτερικός Κανονισμός του ΠΜΣ*.

Μέσω του ΙΣΤ παρέχεται δημόσια πρόσβαση σε 18 *Ανοιχτά Ψηφιακά Μαθήματα* που έχουν δημιουργήσει Μέλη ΔΕΠ του ΤΦ (**βλ. και Ενότητα 5**).

Μέσω του ΙΣΤ παρέχεται πρόσβαση στους εγγεγραμμένους χρήστες στην *Ηλεκτρονική Γραμματεία* του ΤΦ. Πρόκειται για μια ευέλικτη και ασφαλή πλατφόρμα σύνδεσης των μελών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών/τριών με τις πολλαπλές λειτουργίες του ΤΦ, η οποία μειώνει αποφασιστικά τις γραφειοκρατικές διαδικασίες. Έτσι, για παράδειγμα, η ΗΓ παρέχει στους/στις φοιτητές/τριες εξατομικευμένη πληροφόρηση για την εκπαίδευσή τους (βαθμούς, ιστορικό βαθμολόγησης, δηλώσεις μαθημάτων, κ.ά. **βλ. και Ενότητες 6 και 7**).

Επιπρόσθετα, η πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης (e-class) υποστηρίζει δυναμικά και αποτελεσματικά την εκπαιδευτική διαδικασία. Μέσω της πλατφόρμας οι χρήστες αποκτούν, για παράδειγμα, πληροφόρηση σχετική με τα περιεχόμενα των μαθημάτων του ΠΠΣ και του ΜΠΣ καθώς και για τις ποικίλες επιστημονικές δράσεις που οργανώνει το ΤΦ (διαλέξεις, colloquia, ημερίδες, συνέδρια, επισκέψεις σε μουσεία, κ.ά. **βλ. και Ενότητα 3**).

Στις επίσημες ομάδες του ΤΦ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook), στους διαχειριστές των οποίων συμπεριλαμβάνονται μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, επαναλαμβάνεται μέρος της πληροφόρησης που παρέχει ο ΙΣΤ. Συγκεκριμένα δίνονται από τη Γραμματεία πληροφορίες που αφορούν την καθημερινή λειτουργία των προγραμμάτων σπουδών του Τμήματος. Επιπλέον, δίνονται πληροφορίες σε ατομική βάση από μέλη ΔΕΠ του ΤΦ σχετικά με διάφορες ερευνητικές

δραστηριότητες και δυνατότητες εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης και επιτυγχάνεται η πιο ελεύθερη επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών των ομάδων, πάντοτε με τήρηση της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Η **σαφήνεια** της παρεχόμενης πληροφόρησης επιτυγχάνεται μέσω της συνεργασίας των Μελών ΔΕΠ του ΤΦ με τη Γραμματεία του. Από κοινού επεξεργάζονται και ελέγχουν την ακρίβεια του αναρτώμενου υλικού.

Η **επικαιροποίηση** του ΙΣΤ του ΤΦ γίνεται συστηματικά και επιτυγχάνεται μέσω της συνεργασίας της Γραμματείας με συγκεκριμένο μέλος ΔΕΠ/ΕΔΙΠ που έχει, με απόφαση της Γ.Σ. του ΤΦ, αναλάβει τη συγκεκριμένη ευθύνη. Η εύρυθμη τεχνική λειτουργία του ΙΣΤ επιτυγχάνεται, από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18, με ευθύνη μέλους ΕΔΙΠ, Τεχνικού Υπευθύνου του ΤΦ, με ειδικότητα στην πληροφορική.

Αξίζει να σημειωθεί ότι χάρη στα ηλεκτρονικά μέσα ανοιχτής και δημόσιας πληροφόρησης που διατηρεί το ΤΦ, συγκροτεί έναν *μιντιακό τοπίο (mediascape)* διαμέσου του οποίου καλλιεργείται στα μέλη και τους αποφοίτους του ΤΦ η αίσθηση του ανήκειν σε μια ευρύτερη κοινότητα τόσο ακαδημαϊκή όσο και τοπική. Επιπλέον υποστηρίζεται η συγκρότηση ενός εκτεταμένου δικτύου επαγγελματικών και κοινωνικών ομάδων που παρέχουν στα μέλη τους εργασιακές ευκαιρίες όπως και κοινωνική αλληλοϋποστήριξη.

## **9. ΣΥΝΕΧΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΘΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥΣ, ΕΤΣΙ ΩΣΤΕ, ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ, ΝΑ ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΡΙΣΘΕΙ, ΜΕ ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗ ΣΥΝΕΧΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥΣ. ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ.

### **9.1 Διαδικασίες Περιοδικής (Ετήσιας) Εσωτερικής Αξιολόγησης Προγραμμάτων Σπουδών**

Το ΤΦ ακολουθεί το Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του ΠΠ. Συγκεκριμένα, στην απόφαση της υπ' αριθ. 104/1.12.2016 συνεδρίασης της Συγκλήτου, εγκρίθηκε ο οδικός χάρτης διαδικασιών Διασφάλισης Ποιότητας, που είχε καταθέσει η ΜΟΔΙΠ και στον οποίο περιγράφεται η διαδικασία «Σύνταξης, υποβολής και συζήτησης των Ετήσιων Εκθέσεων Αξιολόγησης από τα Τμήματα». Σύμφωνα με αυτήν τη διαδικασία, μετά το πέρας των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου, ο Συντονιστής της ΟΜΕΑ μεριμνά ώστε τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος να συμπληρώσουν το Απογραφικό Δελτίο και το Ερωτηματολόγιο Διδασκόντων. Καλεί, επίσης, τη Γραμματεία να συμπληρώσει τους Πίνακες ΑΔΙΠ του Παραρτήματος της Ετήσιας Έκθεσης Αξιολόγησης (στο εξής ΕΕΑ, **πβ. και Ενότητα 7**). Όλα τα παραπάνω στοιχεία εισάγονται στο Πληροφοριακό Σύστημα ΜΟΔΙΠ, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες του οδηγού «*ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (ΠΣΔΙΠ) & ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ*» (Δεύτερη Έκδοση – Οκτώβριος 2014) που είναι αναρτημένος στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ (<http://modip.upatras.gr/el/standard-forms>).

Με ευθύνη του Συντονιστή της ΟΜΕΑ γίνεται η κατανομή του έργου της σύνταξης της ΕΕΑ στα μέλη της. Η ΕΕΑ συντάσσεται, προσυπογράφεται από όλα τα μέλη της ΟΜΕΑ και υποβάλλεται στον/την Πρόεδρο του ΤΦ αμέσως μετά τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους. Όταν κρίνεται απαραίτητο, η ΟΜΕΑ συνεπικουρείται στο έργο της από τα υπόλοιπα μέλη ΔΕΠ ή ΕΔΙΠ καθώς και διοικητικών υπαλλήλων του ΤΦ.

Σε συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης, στις αρχές κάθε ακαδημαϊκού έτους, ο/η Πρόεδρος εισάγει ως θέμα την ενημέρωση για την ΕΕΑ. Κατά τη συζήτηση του θέματος ο Συντονιστής της ΟΜΕΑ παρουσιάζει συνοπτικά το περιεχόμενο της Έκθεσης προκειμένου να ακολουθήσει συζήτηση των μελών της Γενικής Συνέλευσης για την πορεία του ΤΦ και την ανάληψη πιθανών δράσεων αναβάθμισης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου. Στη συνέχεια, ο/η Πρόεδρος του ΤΦ υποβάλλει με διαβιβαστικό την ΕΕΑ (σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή), καθώς και τυχόν παραρτήματα ή συνοδευτικό υλικό, στη Γραμματεία της ΜΟΔΙΠ.

Μετά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους η ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος εγκρίνει τις υποβληθείσες ΕΕΑ των Τμημάτων. Με ευθύνη της Γραμματείας ΜΟΔΙΠ οι εγκριθείσες ΕΕΑ αναρτώνται στο δικτυακό τόπο της ΜΟΔΙΠ.

Η ΕΕΑ του ΤΦ αναρτάται επίσης στην Ιστοσελίδα του ΤΦ (<http://philology.upatras.gr/department/axiologisi/>).

### **9.2 ΟΜΕΑ του Τμήματος Φιλολογίας**

Η ΟΜΕΑ του ΤΦ για κάθε ακαδημαϊκό έτος συγκροτείται από τη Γ.Σ. του Τμήματος και απαρτίζεται από τον/την Συντονιστή/Συντονίστρια και 3 μέλη (1 ανά Ειδίκευση). Τη γραμματειακή υποστήριξη της ΟΜΕΑ αναλαμβάνει η Γραμματεία του ΤΦ.

### **9.3 Διαδικασίες αναπροσαρμογής και εκσυγχρονισμού της ύλης και διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας**

Το ΠΠΣ του ΤΦ επικαιροποιείται κάθε ακαδημαϊκό έτος. Αρμόδια για την επικαιροποίησή του είναι η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, η οποία απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ των τριών Ειδিকেύσεων σπουδών του ΤΦ. Η Επιτροπή, μετά από γραπτές εισηγήσεις των Ειδিকেύσεων, εισηγείται τροποποιήσεις στο ισχύον ΠΠΣ στη Γενική Συνέλευση του ΤΦ, έτσι ώστε να εξασφαλίζονται: 1) η ορθολογική κατανομή των μαθημάτων ανά εξάμηνο, 2) η αντικατάσταση διδασκόντων σε περιπτώσεις άδειας, 3) η ανάθεση μαθημάτων σε συμβασιούχους διδάσκοντες, 4) η παροχή δυνατότητας στους φοιτητές/τριες να επιλέξουν μαθήματα από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών, καθώς και 4) η ύπαρξη ικανού αριθμού μαθημάτων επιλογής για κάθε Ειδίκευση, ιδιαίτερα κατά τον Β΄ Κύκλο Σπουδών.

Η Γενική Συνέλευση του ΤΦ αποφασίζει για την εφαρμογή των προτεινόμενων αλλαγών σε ειδική συνεδρία της στο εαρινό εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους, και πριν την έναρξη του επόμενου ακαδημαϊκού έτους.

Η επανεκτίμηση της ύλης των μαθημάτων του ΠΠΣ πραγματοποιείται σε επίπεδο Ειδিকেύσεων, τα μέλη των οποίων συζητούν όλα τα σχετικά θέματα, με συντονισμό του/της εκάστοτε Υπευθύνου της Ειδίκευσης. Η αναπροσαρμογή των περιεχομένων των μαθημάτων υλοποιείται ατομικά από τον κάθε διδάσκοντα, σε συνεννόηση με τα υπόλοιπα μέλη της Ειδίκευσής του ώστε να αποφεύγονται τυχόν επικαλύψεις και να εξασφαλίζεται η ομαλή ροή και εξέλιξη του προγράμματος σπουδών.

### **9.4 Κριτήρια αναπροσαρμογής**

**Πρώτη κεντρική προτεραιότητα** του σχεδίου δράσης για την εισαγωγή αλλαγών στο περιεχόμενο των μαθημάτων, ή στο είδος των μαθημάτων (υποχρεωτικών ή επιλογής) που προσφέρει η κάθε Ειδίκευση στο ΠΠΣ είναι ο συντονισμός με τις πρόσφατες εξελίξεις στην έρευνα. Η παρακολούθηση των νέων ερευνητικών δεδομένων οδηγεί στη διεύρυνση ή την τροποποίηση του γνωστικού αντικειμένου συγκεκριμένων μαθημάτων, στην εισαγωγή νέων μεθοδολογικών προσεγγίσεων στην παρουσίαση της ύλης και στη συνεχή βιβλιογραφική ενημέρωση. **Δεύτερο σημαντικό κριτήριο** στην αναθεώρηση του ΠΠΣ αποτελεί η προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας, που οδηγεί στη σταδιακή ένταξη νέων γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων οι οποίες μπορούν να είναι χρήσιμες στη σημερινή αγορά εργασίας. **Τρίτο σημαντικό κριτήριο** για τον σχεδιασμό των αλλαγών στο ΠΠΣ είναι η ενίσχυση των θετικών στοιχείων της διδασκαλίας και εν γένει η διαρκής βελτίωση του μαθησιακού περιβάλλοντος των φοιτητών ούτως ώστε να είναι ορθολογική η κατανομή του όγκου εργασίας και να ευοδώνεται η απρόσκοπτη πορεία ολοκλήρωσης των σπουδών τους.

Στην επανεκτίμηση του ΠΠΣ λαμβάνονται υπόψη η τρέχουσα εμπειρία του διδακτικού προσωπικού, η ανταπόκριση των φοιτητών στα περιεχόμενα των μαθημάτων κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας ή και στην εξέταση του μαθήματος, η επεξεργασία των σχετικών απαντήσεων των φοιτητών/τριών στα ερωτηματολόγια αξιολόγησης του κάθε μαθήματος στο τέλος του εξαμήνου, καθώς επίσης οι



προσδοκίες και οι μαθησιακές ανάγκες που διατυπώνουν διά μέσου των αντιπροσώπων τους στα θεσμικά όργανα του ΤΦ.

### **9.5 Αποτίμηση εκπαιδευτικής διαδικασίας**

Η αποτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο ΤΦ αποτυπώνεται στα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι φοιτητές στο χειμερινό και στο εαρινό εξάμηνο για 8 συνεχή ακαδημαϊκά έτη (2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, βλ. **αναλυτικά ποσοτικά στοιχεία στα Παραρτήματα, 6.3**). Τα ερωτηματολόγια αυτά προσφέρουν συγκεντρωτικά πολύτιμο υλικό για την εξαγωγή συγκριτικών συμπερασμάτων. Από τις αξιολογήσεις του φοιτητικού σώματος κατά τα παραπάνω έτη προκύπτει ότι οι φοιτητές/τριες των παραπάνω ετών έμειναν πολύ ικανοποιημένοι/ες από το επίπεδο και τις παροχές του ΠΠΣ, όπως επίσης και από τη διδακτική ικανότητα και αποτελεσματικότητα των μελών ΔΕΠ (Γενικός Μ.Ο. 3,92/5,00). (Βλ. επίσης την ΕΕΑ για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 στην Ιστοσελίδα του ΤΦ, σσ. 10-12. **Πβ. Ενότητα 7**).

Ο αριθμός των συμπληρωθέντων Ερωτηματολογίων Αξιολόγησης κατά την τελευταία οκταετία κυμαίνεται σταθερά πάνω από τα 3.000/έτος. Η υψηλή συμμετοχή πιστοποιεί την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αξιολόγησης. Η μείωση του αριθμού των συμπληρωθέντων Ερωτηματολογίων, που παρατηρείται πρόσφατα, δηλαδή κατά το έτος 2017-18, σε σχέση με τα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη, είναι της κλίμακας του 7%. Αυτή η μείωση οφείλεται στην εφαρμογή της συμπλήρωσης, αποκλειστικά, ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων. Αναμένεται ότι μόλις οι φοιτητές/τριες εξοικειωθούν με τη νέα αυτή μορφή αξιολόγησης θα συμμετέχουν και πάλι μαζικότερα στη διαδικασία. Ειδικά, καθώς τα νέα ερωτηματολόγια με τη συμπερίληψη πεδίου ελεύθερου σχολίου τους δίνει την ευκαιρία να καταθέσουν την εμπειρία τους και να συνεισφέρουν με ουσιαστικότερο τρόπο στην βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

### **9.6 Παραδείγματα σχεδίου δράσης για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών στο ΠΠΣ**

#### **Α. Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής Επάρκειας**

Για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, το ΤΦ, με γνώμονα τις προσδοκίες και τις υπαρκτές ανάγκες των φοιτητών/τριών για ενίσχυση της παιδαγωγικής τους κατάρτισης, και ανταποκρινόμενο στη σχετική απαίτηση του νόμου (Ν. 3848/2010, ΦΕΚ Α 71/19.5.2010, παράγραφος 2 του άρθρου 2, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 36, παρ. 22 του Ν. 4186/2013, που όριζε ότι οι τεταρτοετείς φοιτητές που έχουν εισαχθεί από το έτος 2013-2014 κ.εξ. δύνανται εφόσον το επιλέξουν να λάβουν κατά την αποφοίτησή τους Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας/ΠΠΔΕ) συγκρότησε ειδικό πρόγραμμα με την προσθήκη των απαιτούμενων παιδαγωγικών μαθημάτων, όπως επίσης μαθημάτων διδακτικής της γλώσσας και των φιλολογικών μαθημάτων. (Το πρόγραμμα υποβλήθηκε προς έγκριση στο Υπουργείο Παιδείας. Ο νόμος τελικά δεν ίσχυσε.)

Πιο συγκεκριμένα στο πρόγραμμα εντάχθηκαν τα εξής 21 μαθήματα παιδαγωγικής επάρκειας τα οποία προσφέρθηκαν σε συνεργασία με άλλα Τμήματα του ΠΠ (βλ. **τον Οδηγό Σπουδών 2016-17**):

1. Μαθησιακές Δυσκολίες και Αναπτυξιακή Δυσλεξία: Αξιολόγηση και εκπαιδευτική παρέμβαση
2. Ετερότητα και εκπαίδευση στην ελληνική διασπορά
3. Πολυπολιτισμικότητα και Σχεδιασμοί Μάθησης
4. Σχολική Ψυχολογία I
5. Ανθρώπινα δικαιώματα και εκπαίδευση μειονοτήτων
6. Εκπαίδευση και Ετερότητα: Πολυπολιτισμικότητα και Διαπολιτισμική Επικοινωνία
7. Ανθρώπινα δικαιώματα
8. Γλώσσα, πολιτισμός/κουλτούρα και πολυπολιτισμικότητα
9. Κοινωνική Ψυχολογία: το άτομο ως μέλος ομάδας
10. Κοινωνιολογία, Κοινωνιολογική Θεωρία
11. Αρχές Εκπαιδευτικής Πολιτικής
12. Εισαγωγή στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης
13. Κοινωνικοποίηση-Ταυτότητες εκπαιδευτικών
14. Ειδικά θέματα στην εκπαίδευση αλλοδαπών /μεταναστών
15. Πολιτική κοινωνιολογία
16. Διαπολιτισμική εκπαίδευση εκπαιδευτικών
17. Διαπολιτισμική διδακτική
18. Σχολική Ψυχολογία II
19. Σκέψη και συναίσθημα: άξονες της συμπεριφοράς
20. Διδακτική της Γλώσσας
21. Ζητήματα Γλωσσικής Εκπαίδευσης

Επιπλέον, προκειμένου να ικανοποιηθούν στοχευμένα οι ανάγκες των φοιτητών με βάση τα γνωστικά πεδία της ειδίκευσής τους το ΤΦ εισήγαγε 3 επιπλέον μαθήματα επιλογής με περιεχόμενο εστιασμένο στη διδακτική φιλολογικών μαθημάτων και γλώσσας:

1. Διδακτική της Νεοελληνικής λογοτεχνίας (Ζ' εξάμηνο).
2. Αρχαία Ελληνικά Πεζογραφικά Κείμενα: Η Διδακτική τους (Ζ' Εξάμηνο)
3. Περιγραφική ανάλυση της Νέας Ελληνικής (Γ' Εξάμηνο)

Για το ακαδημαϊκό έτος 2017-18, λαμβάνοντας υπόψη τη μη υποχρέωση πιστοποίησης παιδαγωγικής επάρκειας, τις εκπαιδευτικές άδειες των μελών ΔΕΠ του ΤΦ, τις δυνατότητες ανάθεσης μαθημάτων σε άλλα Τμήματα του ΠΠ, τη δυνατότητα πρόσληψης νέων διδασκόντων με βάση το Π.Δ. 407/80, τις αξιολογήσεις των μαθημάτων από τους φοιτητές, τις εξελίξεις στο χώρο της παιδείας, την εξειδίκευση και την αριθμητική επάρκεια του εκπαιδευτικού προσωπικού του ΤΦ, την ποσοτική και ποιοτική επάρκεια των υποδομών, καθώς και τις προτάσεις της επιτροπής εξωτερικής αξιολόγησης (βλ. **Ενότητα 10**), το ΠΠΣ του ΤΦ διαμορφώθηκε εκ νέου όπως παρουσιάζεται στον **Οδηγό Σπουδών του 2017-18**, βλ. Παράρτημα 2.2).

#### *Σχέδιο δράσης για το μέλλον*

Το ΤΦ αναμένει νέα νομοθετική ρύθμιση σχετικά με το ζήτημα της κατοχύρωσης παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας και τη διαμόρφωση νέου νομοθετικού πλαισίου, προκειμένου με νέα αναμόρφωση πτυχών του ΠΠΣ του να ανταποκριθεί κατάλληλα στη χορήγηση του ΠΠΔΕ.

## **B. Μαθήματα Λατινικής Φιλολογίας**

Η διδασκαλία της Λατινικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας αποτελούν βασικό συστατικό της διδασκαλίας στο ΠΠΣ του ΤΦ (όπως και όλων των ΤΦ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό). Μια μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπίζει το ΤΦ τα τελευταία χρόνια αφορά τη διατήρηση του υψηλού επιπέδου διδασκαλίας στα μαθήματα Λατινικής Φιλολογίας, λαμβάνοντας υπόψη την υποβάθμιση του μαθήματος των Λατινικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σημειώνεται ότι, από το 2015, τα Λατινικά διδάσκονται πλέον μονάχα στη Γ' Λυκείου, και ότι οι υποψήφιοι της Θεωρητικής Κατεύθυνσης εξετάζονται για τις Πανελλήνιες Εξετάσεις σε 22 κείμενα από τα 50 του σχολικού εγχειριδίου Λατινικών των Μ. Πασχάλη- Γ. Σαββαντίδη). Αυτό έχει ως επίπτωση οι νεοεισαχθέντες/είσες φοιτητές/τριες να έχουν σοβαρά κενά γνώσης στη Λατινική Γλώσσα, Γραμματεία και Ρωμαϊκή Ιστορία, με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ΠΠΣ. Το ΤΦ έχει ήδη εφαρμόσει τις εξής τροποποιήσεις στη δομή και στο περιεχόμενο του ΠΠΣ, προκειμένου να αντιμετωπίσει το πρόβλημα:

- Σε συμφωνία και με τις συστάσεις της ΕξΕΑ (σελ. 8), στο ΠΠΣ έχει αυξηθεί ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων Λατινικών, όπως και μαθημάτων τα οποία προσφέρουν συγκριτική εξέταση γραμματολογικών ειδών στην αρχαιοελληνική και λατινική γραμματεία (βλ. και Ενότητα 8, καθώς και τον Οδηγό Σπουδών 2016-17).
- Το μάθημα «Λατινική Θεματογραφία» (υποχρεωτικό Α' Κύκλου Σπουδών, Β' εξάμηνο), έχει εμπλουτιστεί με παραδόσεις λατινικού συντακτικού και με λεξιλογικές και γλωσσικές ασκήσεις, ενώ παράλληλα γίνεται χρήση νέου, σύγχρονου ψηφιακού εγχειριδίου (από τον «Κάλλιπο»: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/2409>) (βλ. και περίγραμμα του εν λόγω μαθήματος στα Παραρτήματα).

### *Σχέδιο δράσης για το μέλλον*

- Χωρισμός των φοιτητών/τριών σε μικρότερα τμήματα, για την αποδοτικότερη διδασκαλία ειδικά των υποχρεωτικών μαθημάτων Λατινικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας.
- Οργάνωση φροντιστηριακής διδασκαλίας για τα μαθήματα Λατινικών.
- Πρόσληψη νέου μέλους ΔΕΠ με γνωστικό αντικείμενο τη Λατινική Φιλολογία (εφόσον δοθεί η δυνατότητα σχετικής πίστωσης για την προκήρυξη θέσης από το Υπουργείο Παιδείας).

## **Γ. Γλωσσικές ικανότητες και Πρακτική Άσκηση**

Η υποβάθμιση της γλωσσικής καλλιέργειας των νέων φοιτητών/τριών αποτελεί έκφανση ενός γενικότερου ελλείμματος των καιρών σε όλα τα στάδια της εκπαίδευσης και αποτελεί μια ακόμα πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει συστηματικά το ΤΦ. Στη συντριπτική τους πλειονότητα οι αξιολογήσεις που καταθέτουν στο ΤΦ οι εξωτερικοί φορείς που συνεργάστηκαν στο πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης (βλ. αναλυτικότερα στην Ενότητα 4, καθώς και στα Παραρτήματα), είναι πολύ θετικές όσον αφορά στους φοιτητές/τριες που απασχόλησαν. Παρόλα αυτά, φορείς που δραστηριοποιούνται στον χώρο της γλωσσικής επιμέλειας κειμένων παρατήρησαν τα τελευταία χρόνια κενά στην κατάρτιση των φοιτητών/τριών του ΤΦ (επίπεδο γνώσης της γλώσσας και των βασικών εργαλείων της, π.χ. λεξικών, διαδικτυακών πηγών, κ.ά.) και πρότειναν στο ΤΦ, αφενός να βοηθά πιο συστηματικά τους φοιτητές να καλύψουν εγκαίρως τα κενά

αυτά και, αφετέρου, να τους ενθαρρύνει να αποκτούν δεξιότητες σε τομείς που δε σχετίζονται άμεσα με το αντικείμενο της επιστήμης τους, αλλά είναι απαραίτητες για τη σταδιοδρομία τους (Πληροφορική, Χρήση Η/Υ, Γλωσσομάθεια).

*Σχέδιο δράσης για το μέλλον*

- Προσθήκη φροντιστηριακών ή σεμιναριακών μαθημάτων γλωσσικής επιμέλειας κειμένων και διαχείρισης γλωσσικών εργαλείων.
- Προσθήκη φροντιστηριακής διδασκαλίας για την ανάπτυξη ικανοτήτων παραγωγής λόγου και οργάνωσης επιχειρηματολογίας.
- Ενίσχυση της καθοδήγησης των φοιτητών/τριών από μέρος των διδασκόντων κατά την εκπόνηση των γραπτών ή/και προφορικών εργασιών που τους ανατίθενται.

## 10. ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ ΠΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΔΙΠ, ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ. Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΘΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΔΙΠ.

Τα πανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών υποβάλλονται, σύμφωνα με τον Νόμο 3374/2005, σε περιοδική εξωτερική αξιολόγηση με σκοπό την πιστοποίησή τους. Η εξωτερική αξιολόγηση οργανώνεται από την ΑΔΙΠ και γίνεται από επιτροπή ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων οι οποίοι επισκέπτονται την υπό αξιολόγηση ακαδημαϊκή μονάδα και συντάσσουν αναλυτική έκθεση στην οποία καταγράφουν τα πορίσματα της εξέτασής τους και διατυπώνουν προτάσεις για τη βελτίωση του Προγράμματος Σπουδών (στο εξής ΠΣ) συνολικά (συμπεριλαμβανομένου του ΠΠΣ και του ΠΜΣ).

Με βάση τα παραπάνω, η εξωτερική αξιολόγηση του ΠΣ του ΤΦ του Πανεπιστημίου Πατρών έγινε από επιτροπή εξωτερικών αξιολογητών η οποία επισκέφθηκε το Τμήμα Φιλολογίας από τις 12 έως τις 14 Δεκεμβρίου του 2011. Στην επιτροπή αξιολόγησης συμμετείχαν οι καθηγητές Αναστασία Γιαννακίδου (University of Chicago), Ευστάθιος Γουργουρής (Columbia University) και Γεώργιος Ξενής (Πανεπιστήμιο Κύπρου). Η Επιτροπή κατέθεσε, ως όφειλε, γραπτή έκθεση αξιολόγησης (στο εξής ΕΞΕΑ) στις 16 Δεκεμβρίου 2011 η οποία διαβιβάστηκε στην ΑΔΙΠ και την πανεπιστημιακή αρχή και είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του ΤΦ, όπως και στην ιστοσελίδα της ΜΟΔΙΠ (<http://modip.upatras.gr/el/node/47>). Η έκθεση καταγράφει λεπτομερώς το ιστορικό της επίσκεψης και καταθέτει πολλές θετικές αξιολογικές κρίσεις, ενώ προβαίνει και σε σειρά συστάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας του ΠΣ.

Παρότι οι αξιολογικές κρίσεις της έκθεσης ήταν στη συντριπτική πλειονότητά τους θετικές, το ΤΦ έλαβε σοβαρά υπόψη του τις συστάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του. Έτσι το ΤΦ αξιοποίησε σε ποσοστό μεγαλύτερο του 85% το σύνολο των συστάσεων της επιτροπής αξιολόγησης και σε ποσοστό 100% τις συστάσεις εκείνες που αφορούσαν την ανεξάρτητη λειτουργία του και δεν σχετιζόνταν με εξωγενείς παράγοντες, όπως ο αριθμός μελών ΔΕΠ, ο αριθμός εισακτέων φοιτητών και ο τακτικός προϋπολογισμός, που εξαρτώνται από το Υπουργείο Παιδείας.

Συγκεκριμένα:

- Ο «ανεπαρκής αριθμός μελών ΔΕΠ» (σελ. 6 της ΕΞΕΑ), αν και εξαρτάται από τις προκηρύξεις νέων θέσεων που εγκρίνονται και τις πραγματοποιηθείσες εκλογές μελών ΔΕΠ, που πιστώνονται από το Υπουργείο Παιδείας, είναι ένα πρόβλημα που το ΤΦ προσπάθησε να λύσει αξιοποιώντας διδακτικά τα μέλη ΔΕΠ που είχαν εκλεγεί αλλά όχι ακόμη διοριστεί, καθώς και με κάθε άλλο μέσον που προσφέρει η κείμενη νομοθεσία (ΕΕΔΙΠ, ΙΚΥ-ΕΣΠΑ, **βλ. και Ενότητα 5** του παρόντος εγγράφου). Έκτοτε έχουν διοριστεί και αναλάβει καθήκοντα στο ΤΦ 5 νέα μέλη ΔΕΠ (3 της Ειδίκευσης Κλασικών Σπουδών, 1 της Ειδίκευσης Βυζαντινών Σπουδών, 1 της Γλωσσολογίας). Πρόσφατα επίσης (2017) εξελέγη νέο μέλος ΔΕΠ της Ειδίκευσης Νεοελληνικών Σπουδών, το οποίο θα διοριστεί εντός του 2018 (**βλ. και Ενότητες 2 και 5**).

- Ο συνιστώμενος «συγκριτικός και διεπιστημονικός χαρακτήρας της διδασκαλίας» (σελ. 6 της ΕΞΕΑ) ενισχύθηκε με την εισαγωγή μαθημάτων τέτοιου προσανατολισμού στο ΠΠΣ. Ενδεικτικά «Αρχαίες Ελληνικές Δημοκρατίες», «Μύθος, Λογοτεχνία και Μουσικό Θέατρο», «Αρχαίο Ελληνικό και Λατινικό Μυθιστόρημα», «Ερευνητικά Ζητήματα Διαχρονικής Γλωσσολογίας», «Εκπαίδευση και Ετερότητα: Πολυπολιτισμικότητα και Διαπολιτισμική Επικοινωνία», «Συγκριτική Μορφολογία», «Πρωτοπορίες στην Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία και Τέχνη» (βλ. τον **Οδηγό Σπουδών για το 2016-17, καθώς και την Ενότητα 2**).
- Η «μείωση των απαιτούμενων μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου (52) κατά τουλάχιστον 4» (σελ. 7 της ΕΞΕΑ) έχει ήδη γίνει πράξη, όπως φαίνεται και στον **Οδηγό Σπουδών για το 2016-17**, που είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του ΤΦ.
- Στην Ειδίκευση Κλασικών Σπουδών (B Κύκλος Σπουδών του ΠΠΣ) «η δυσαναλογία μεταξύ μαθημάτων Αρχαίων Ελληνικών και Λατινικών» (σελ. 8 της ΕΞΕΑ) έχει θεραπευθεί σε σημαντικό βαθμό με την προσθήκη περισσότερων μαθημάτων Λατινικών ή/και τη συγκριτική εξέταση γραμματολογικών ειδών στην αρχαιοελληνική και λατινική γραμματεία σε μαθήματα του ΠΠΣ (όπως π.χ. «Αρχαίο Ελληνικό και Λατινικό Μυθιστόρημα», «Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Φιλοσοφία», «Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Ρητορική Θεωρία», βλ. τον **Οδηγό Σπουδών για το 2016-17**).
- Η «ανάγκη για περισσότερα μαθήματα γλώσσας» (σελ. 8 της ΕΞΕΑ) θεραπεύτηκε με την εισαγωγή περισσότερων φροντιστηριακών μαθημάτων στα μαθήματα λογοτεχνίας του ΠΠΣ (βλ. τον **Οδηγό Σπουδών για το 2016-17**).
- Η «έλλειψη σε μαθήματα πρώιμης βυζαντινής γραμματείας, δημόδους γραμματείας και κρητικής αναγέννησης» (σελ. 8 της ΕΞΕΑ) θεραπεύτηκε εν μέρει με νέα μαθήματα όπως «Γραμματεία Ύστερης Αρχαιότητας και Πρωτοβυζαντινής Περιόδου» ή «Το Κρητικό Θέατρο» (αν και το τελευταίο δεν διδάχθηκε λόγω περιορισμών της πίστωσης ΙΚΥ-ΕΣΠΑ. Βλ. τον **Οδηγό Σπουδών για το 2016-17**).
- Η «απουσία μαθημάτων πρόσληψης της κλασικής αρχαιότητας» (σελ. 9 της ΕΞΕΑ) θεραπεύτηκε με μαθήματα σχετικά με την πρόσληψη όπως π.χ. «Πρόσληψη του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος», «Μύθος, Λογοτεχνία και Μουσικό Θέατρο» (βλ. τον **Οδηγό Σπουδών για το 2016-17**).
- Η «έλλειψη μαθημάτων ευρωπαϊκής λογοτεχνίας» (σελ. 9 της ΕΞΕΑ) έχει πλέον καλυφθεί από μαθήματα όπως π.χ. «Ιστορία της Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας, 19<sup>ος</sup> – 20ός αι» και, εν μέρει, «Το Ευρωπαϊκό Θέατρο του 20ού Αιώνα» (βλ. τον **Οδηγό Σπουδών για το 2016-17**).
- Η «έλλειψη ενός κεντρικού μηχανογραφικού συστήματος στο προπτυχιακό πρόγραμμα και στο ΠΜΣ» (σελ. 11 και 24 της ΕΞΕΑ) έχει καλυφθεί από την υιοθέτηση του «Ψηφιακού Άλματος», κεντρικού μηχανογραφικού συστήματος που εφαρμόστηκε σε όλο το Πανεπιστήμιο Πατρών, με πρώτη πιλοτική εφαρμογή στο ΤΦ, καθώς και από την επακόλουθη επέκταση του Ψηφιακού Άλματος και στο ΠΜΣ του ΤΦ (**βλ. και Ενότητα 6**).
- Τα προβλήματα που σχετίζονταν με «την τρέχουσα (= το 2011) απαρχαιωμένη υποδομή και τις κτιριακές εγκαταστάσεις» (σελ. 24 της ΕΞΕΑ) καθώς και την «ανάγκη εξασφάλισης πολύ καλύτερων χωροταξικών εγκαταστάσεων» (σελ. 27 της ΕΞΕΑ) έχουν επιλυθεί ικανοποιητικά αφενός με την εισαγωγή και εγκατάσταση σύγχρονων εποπτικών μέσων διδασκαλίας σε όλες τις αίθουσες

και τα αμφιθέατρα (φορητών υπολογιστών, προβολέων, ηχητικών εγκαταστάσεων, διαδραστικών πινάκων) ήδη από το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, από τη λειτουργία του «Κέντρου Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης» (2016, βλ. αναλυτικότερα στην Ενότητα 6), καθώς και από τη σημαντική επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων του ΤΦ σε κτίρια που ήταν διαθέσιμα μετά τη μετεγκατάσταση του Τμήματος Φαρμακευτικής σε νέους χώρους της Πανεπιστημιούπολης. Το ΤΦ σε συνεργασία με την αντιπρυτανεία (κ. Νταούλη-Ντεμούση) και την Τεχνική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου αναμόρφωσε ριζικά εξοπλίζοντας με σύγχρονη υποδομή τους χώρους της νέας επέκτασης οι οποίοι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, 14 γραφεία, ένα χώρο συνάντησης και συνεργασίας (Conventiculum), μία νέα αίθουσα διδασκαλίας (Aula) και ένα νέο αμφιθέατρο («Αίθουσα Όλγα Βαρτζιώτη», βλ. και Ενότητα 6). Οι εργασίες ανακαίνισης των νέων χώρων ολοκληρώθηκαν τον Ιούλιο του 2014. Ζητούμενο παραμένει η ανέγερση ενός σύγχρονου κτηρίου για το ΤΦ, το οποίο θα ενοποιήσει τις (σε μεγάλο βαθμό διάσπαρτες ακόμα) εγκαταστάσεις του.

- Ο «υπερβολικά μεγάλος αριθμός φοιτητών σε αναλογία με το διδακτικό προσωπικό» (σελ. 11 της ΕΞΕΑ) παραμένει ένα υπαρκτό πρόβλημα που οφείλεται πρωτίστως στους υψηλούς αριθμούς εισακτέων πρωτοετών φοιτητών που επιβάλλει το Υπουργείο Παιδείας παρά τις αντίθετες εισηγήσεις του ΤΦ. Το ΤΦ προσπαθεί να λύσει το πρόβλημα αυτό διαιρώντας όπου χρειάζεται τα ακροατήρια και προσφέροντας όσο γίνεται μεγαλύτερο αριθμό μαθημάτων επιλογής στους φοιτητές, πάντοτε στο πλαίσιο των περιορισμένων δυνατοτήτων που του επιτρέπει ο συγκριτικά μικρός αριθμός μελών ΔΕΠ.
- Οι ανεπάρκειες της Τμηματικής Βιβλιοθήκης για τις ερευνητικές ανάγκες των μελών ΔΕΠ του ΤΦ (οι οποίες επισημαίνονται στην σελ. 22 της ΕΞΕΑ) παραμένουν επίσης ένα υπαρκτό πρόβλημα. Η ενοποίηση της συλλογής της Τμηματικής Βιβλιοθήκης του ΤΦ με τη συλλογή της ΒΚΠ το 2016 (βλ. και Ενότητα 6) έχει σαφώς βελτιώσει σημαντικά τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους/τις φοιτητές/τριες και τα μέλη ΔΕΠ (διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και περισσότερες θέσεις μελέτης, δυνατότητα δανεισμού τίτλων, βελτιωμένη υποστήριξη από εξειδικευμένο προσωπικό, δυνατότητα διαδανεισμού). Επιπλέον, η μετατροπή της πρώην Τμηματικής Βιβλιοθήκης σε Αναγνωστήριο – Κέντρο Ψηφιακής Έρευνας και Μελέτης, όπου παραμένουν βασικά βιβλία αναφοράς (βλ. και Ενότητα 6), προσφέρει στους φοιτητές του ΤΦ έναν ακόμα χώρο μελέτης με δυνατότητες ψηφιακής έρευνας. Σημαντικό πρόβλημα παραμένουν οι ελλείψεις όσον αφορά την αγορά βιβλίων και τις συνδρομές σε περιοδικά και ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων λόγω της πολύ μεγάλης μείωσης των κονδυλίων του τακτικού προϋπολογισμού του Ιδρύματος.

Το ΤΦ μεριμνά για τον εμπλουτισμό της συλλογής του διαθέτοντας, από το 2016, μεγάλο μέρος των εσόδων του ΠΜΣ για την αγορά βιβλίων, σε όλες τις Ειδικεύσεις.

## Διακρίσεις – Βραβεία

Μέλη ΔΕΠ του ΤΦ έχουν επιτύχει τις ακόλουθες διακρίσεις ή/και τους έχουν απονεμηθεί τα ακόλουθα βραβεία.

### **Διακρίσεις**

- Η Αν. Καθηγήτρια είναι μέλος του A.G. Leventis Foundation για το Πανεπιστήμιο της Κύπρου (2013).
- Ο Αν. Καθηγητής Γιώργος Ι. Ξυδόπουλος είναι Πρόεδρος του Επιστημονικού Εποπτικού Συμβουλίου (ΕΠΕΣ) του Πειραματικού Γυμνασίου Πατρών (2016).
- Η Καθηγήτρια Αγγελική Ράλλη είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας - Academia Europea (2013).
- Η Καθηγήτρια Άννα Ρούσσου είναι μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας - εκπρόσωπος των Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών (2016) καθώς και μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Δια Βίου Μάθησης (2012).

### **Βραβεία**

- Στην Αν. Καθηγήτρια Γεωργία Γκότση έχει απονεμηθεί το The Hellenic Foundation Constantine Trypanis Award για την καλύτερη διδακτορική διατριβή στο γνωστικό αντικείμενο «Νεοελληνική γλώσσα και λογοτεχνία» που υποβλήθηκε στη Μεγάλη Βρετανία (1997) καθώς και το Κρατικό Βραβείο Δοκιμίου – Κριτικής (εξ ημισείας) για το βιβλίο της με τίτλο «*Η διεθνοποίηση της Φαντασίας. Σχέσεις της ελληνικής με τις ξένες λογοτεχνίες τον 19ο αιώνα.* Gutenberg, Αθήνα 2010 (2011).
- Στον Επ. Καθηγητή Θεόδωρο Μαρκόπουλο έχει απονεμηθεί βραβείο για την καλύτερη διδακτορική διατριβή από το Faculty of Classics, University of Cambridge (2006).
- Στην Επ. Καθηγήτρια Αθηνά Παπαχρυσόστομου έχει απονεμηθεί υποτροφία Fulbright (Visiting Scholar Grant) για τα Παν/μια Harvard και Boston των ΗΠΑ (2014-2015).
- Στην Καθηγήτρια Αγγελική Ράλλη έχει απονεμηθεί το Faculty Enrichment Award από την Καναδική Κυβέρνηση (1999).